

50 jaar

schamper

Mullet

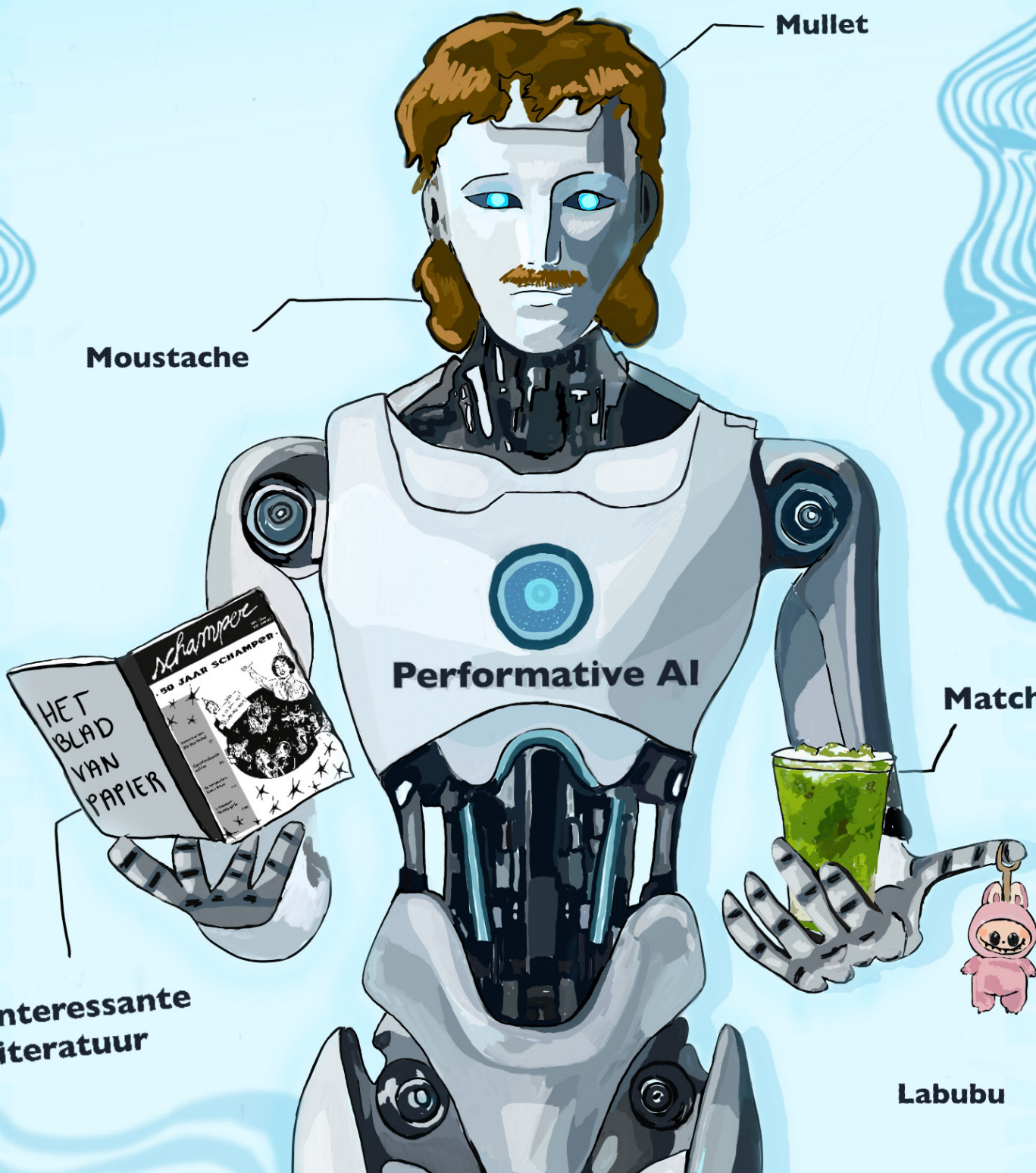
Moustache

Performative AI

Matcha

Interessante
literatuur

Labubu

Oplage
3000 exemplaren op papier

Verschijnt driewekelijks tijdens het
academiejaar.

Verantwoordelijke uitgever
Joppe Frans
Hoveniersberg 24, 9000
Gent

Druk
Graphius Gent
Traktaatweg 8
9041 Gent

Hoofdredacteur
Joppe Frans

Chef Cultuur
Sarah van
Crombruggen

Algemeen Coördinator
Zita-Luna de Smaele
& Lies Pardon

Chef Wetenschap
Kernredactie

Chef Reclame & PR
Yana Rosé

Chef Lay-out
S. Marina Dosál
Dierssen

Chef Sociale Media & PR
Joren Stox & Tina Morthier

Chef IT
Henri Spriet

Chef Maatschappij & Opinie
Samuel Bocken

Chef Eindredactie
Leone Mattheus

Chef Onderwijs
Kernredactie

Chef Beeld
Emma Juxon-Smith

Redacteur
Yana "Lies Scusatemi" Rosé, Leone
"Pygmalion" Mattheus, Jasper Mouton,
Tina "Lies Disculpa" Morthier, Joppe
"Hannah Duif" Frans, Samuel "Lies
Entschuldigung" Bocken, Sophie Marina
"Prometheus" Dosál Dierssen, Nina
Vandezande, Robin "Seaman Staines"
Chan, Roosje Visschedijk, Emma "Lies
Geëxecuteerd" Juxon-Smith, Henri
Spriet, Sarah van Crombruggen, Sara
"John Cusack" Schelstraete, Lies
"Conrad Fisher" Pardon

Medewerker
Marieke Louage

Beeld
Yanne "Kusuriuri" de Frenne, Joppe
Frans, Leone Mattheus, Samuel
Bocken, Emma Juxon-Smith, Jasper
Mouton, Marieke Louage, Sophie Marina
Dosál Dierssen, Lies Pardon, Sara
Schelstraete

Eindredactie
Joren "Lies Pardon" Stox, Yana Rosé,
Samuel Bocken, Lies Pardon, Emma
Juxon-Smith, Henri Spriet, Tina
Morthier, Sarah van Crombruggen, Joppe
Frans, Leone Mattheus

Cover
Emma Juxon-Smith

Edito beeld
Emma Juxon-Smith

Middenpagina
Emma Juxon-Smith, Lies Pardon, Leone
Mattheus, Sophie Marina Dosál Dierssen

Baby-Marx
Sophie Marina Dosál Dierssen

Al is in een razendsnel tempo zijn weg aan het vinden in ons leven. Iedereen die dat wil, kan in een vingerknip een superrealistische afbeelding maken van **Mathias De Clercq** die brutaal de kotenmarkt kapot slaat met hamer terwijl een Labubu hem al twerkend toekijkt.

Is dit de technologische utopie waar we al die jaren op gewacht hebben? Socialemediabedrijven stellen massaal onze data, AI vernietigt tal van creatieve jobs en de overheid stalkt je met hun gloednieuwe Israëlische camera's met gezichtsherkenning. We hebben een soort zielige dystopie bereikt waarin we niet dapper vechten tegen cyborgs, maar ons proberen te verzetten door cookies te weigeren op Facebook.

Nu wil ik niet de indruk wekken dat ik een soort zagevent ben die enkel maar kan kakken op alles en iedereen. Dat zou niet origineel zijn, **Joël De Ceulaer** doet dat al genoeg elke week in *De Morgen*. Er zijn ook lichtpuntjes. Zo blijkt AI niet enkel goed in de jobopportunities van 'Blandino's' te vernietigen, maar ook kankertumoren.

Het academiejaar is daarnaast weer begonnen. Dat wil zeggen dat *Schamper* weer gaat proberen eigenhandig de jeugd van tegenwoordig te dwingen zijn scherm-tijd te minderen in ruil voor een interessant artikel

over *AI-boyfriends* gemaakt op het lijk van een prachtige boom uit het Amazonewoud. *Schamper* zal wellicht de wereld niet redden van zijn ondergang, maar het zal helpen jezelf erdoorheen te sleuren.

Iedereen die dat wil kan in een vingerknip een super realistische afbeelding maken van Mathias de Clercq die brutaal de kotenmarkt kapot slaat

VERBA VOLANT	4
GOUDEN RAAD	5
KLOOTBELASTING?	6
ZOMEROVERZICHT	8
OPINIE : OVERMACHT	9
POWER TO THE PEOPLE	10

ID CHECKS	12
FOR THE RECORD: TRUMP	14
OPINIE: CHARLIE KIRK	15
CAMERABEWAKING	16
SPELLETJES PAGINA	19

ZELFS DOKTERS GEBRUIKEN AI	24
AI PAKT MIJN JOB AF	25
AI ALS PSYCHOLOOG	26
AI LIEFJES	28

PERFORMATIVE MALES?	31
POLITIEK OP FESTIVALS	32
COCKTAIL AAN BOEKEN	34
SCHILDERIJ NA SCHILDERIJ	35
NEDERPUNK	36
FOUR FAVOURITES: HENRI SPRIET	38

ANTISEMIETEN VRAGEN	39
TITELBESCHERMING AAN	

In de spotlight VERBA VOLANT

LEONE MATTHEUS & YANA ROSÉ

Er is een nieuwe studentenvereniging in de Arteveldestad. Verba Volant gaat met veel enthousiasme zijn eerste werkingsjaar in en wil een thuishaven zijn voor de taalminnende student.

Verba Volant is deze zomer uit de startblokken geschoten. Het is een studentenvereniging die zich focust op literatuur. **Ibben Pieters**, oprichter en de huidige preses, legt uit: "We merkten dat er in Gent geen literaire studentenvereniging bestond, wat ons eerlijk gezegd verbaasde. Literatuur is een krachtig medium dat mensen verbindt, uitdaagt en inspireert, maar het werd tot nu toe onderbelicht binnen het studentenleven. Met Verba Volant willen we daar verandering in brengen." Tegelijk zijn er ook andere verenigingen in Gent die rond taal werken, zoals Auv La, Prometheus, en - pas op voor dit schaamteloze staaltje zelfpromotie dat snel uw kant opkomt! - het studentenblad *Schamper*. Het onderscheid met het bestaande aanbod schuilt volgens Pieters in het brede toepassingsgebied van Verba Volant. "Waar andere verenigingen zich specifiek inzetten op één onderwerp, zoals poëzie of creatief schrijven, zijn mensen bij ons welkom voor alles wat onder het brede spectrum van literatuur en cultuur valt."

De vereniging gaat daar breed bij te werk. Om de zes weken wordt onder de leden een centraal thema gekozen. Op basis van dit thema worden uiteenlopende activiteiten georganiseerd, zoals lezingen, praatavonden, en uitstapjes. Daarnaast

kiest elk lid een boek dat bij het thema past. "Onze werking is bewust laagdrempelig. Je hoeft geen boekenexpert te zijn om mee te doen", aldus Pieters. Op het einde van elke cyclus volgt een bijeenkomst waarin elk lid zijn boek naar keuze mag voorstellen.

"Of we nu met
vijf of vijftig
zijn, zolang we in
beweging blijven,
zijn we goed bezig"
- Ibben Pieters

Verba Volant kijkt ambitieus naar de toekomst. Het doel is om wekelijks activiteiten te organiseren, gedragen door drie pijlers: vaste evenementen

zoals boekbesprekingen en speeddates, het inspelen op het rijke literaire aanbod van Gent, en laagdrempelige ontmoetingsmomenten. Binnen het eerste semester wil de vereniging erkenning van de UGent verkrijgen om structureel te kunnen groeien. Ook qua ledenaantal wordt gemikt op een vijftigtal, al benadrukt Pieters dat het belangrijkste blijft dat Verba Volant een plek biedt waar literatuur mensen samenbrengt. "Of we nu met vijf of vijftig zijn, zolang we in beweging blijven, zijn we goed bezig." Met hun eerste thema "Liefde" zal Verba Volant een breed publiek proberen te bereiken. "Of je nu één genre

leest, academisch bezig bent of gewoon af en toe een roman oppikt, je bent welkom. Het gaat er niet om hoeveel je leest, maar dat je zin hebt om mee te denken, te praten of gewoon te luisteren" geeft Pieters mee.

Verba
Volant

GOUDEN RAAD VAN TANTE KAAAT

Dé onverwachte studentenhack waarvan je niet wist dat je 'm miste? We legden de vraag voor aan onze Instagramvolgers.

"Follow this one simple trick to never have herexamens: noteren met pen en papier."

- 2de bachelor Criminologie

"Musicals kijken tijdens het studeren en meezingen als mini-pauze."

- 2de bachelor Moraalwetenschappen

"Het nadert week 10, je pakt vol goede moed je cursussen en laptop bij de hand en trekt naar je campus om te bibben. Die bib zit natuurlijk tegen 8u30 al vol met parasitaire geneeskundestudenten. Wanhoop niet! Ga gewoon een random aula binnen en werk daar. Je zit er helemaal alleen in totale rust, kan snacken zoveel je wil en je kan zelfs hardop studeren. Het enige wat je moet doen is het lessenrooster dat naast de deur hangt even op voorhand checken zodat je niet per ongeluk een les binnenstormt."

- 3de bachelor Architectuur

"Find your studybuddies! En dan elke week een vaste bibafspraak."

- 3de bachelor Taal- en Letterkunde

"Ben je je favoriete drinkfles kwijt of heb je gewoon zin om te gaan shoppen, maar heb je te weinig geld? Ga dan naar een jobbeurs. De bedrijven daar hebben altijd de rareste merch staan die ze gratis weggeven om zieltjes te winnen. Het hoeft niet eens een jobbeurs van jouw richting te zijn! Ik raad die van de burgies en de rechten aan. Stel 1 obligate vraag over een onbetaalde zomerstage, doe dan alsof er helaas agendaproblemen zijn en ga dan aan de haal met je buit."

- 2de master Rechten

"Tijdens het semester moet je naar de lessen gaan. Maar probeer vooral te genieten van het studentenleven."

- 1ste master Geschiedenis

"Energiedrank in de examens is noodzakelijk om er heelhuids door te geraken. Tegelijk zijn studenten geen grote ontbijters en overleeft de gemiddelde kotstudent tijdens de blok vaak op een dieet van croques en everyday cola. Pas op voor dat voedingspatroon. Beperk je cafeïne-inname tijdens de blok tot 1 koffie in de voormiddag en 1 energiedrankje erna, zoals beschaafde mensen. Ik had in mijn tweede jaar de hele examenperiode lang last van barstende koppijn die ik niet kon verklaren, tot ik besepte dat ik al 15 dagen geen water meer had gedronken. A glass of water a day keeps the acute hartfalen away!"

- 1ste master Kunstwetenschappen

"Publieke wifi is een oerwoud aan snode internetpiraten die je gegevens willen stelen. Wil je als een echte Dansaert-Vlaming werken vanuit een koffiobar? Kies dan voor eentje die vlak voor een campus ligt, zoals die voor UFO of Campus AULA. Daar kan je namelijk makkelijk verbinden met Eduroam."

- 3de bachelor Bio-ingenieur

"Liters water drinken en enkel naar het toilet mogen gaan als je een hoofdstuk af hebt."

- 3de bachelor Communicatie

IS DE KOTBELASTING

YANA ROSÉ & JOPPE FRANS

Begin juli kondigde Stad Gent een kotbelasting aan. In andere Vlaamse steden bestaat die taks al langer. Waarop heeft Gent zich gebaseerd, en is de Gentse student benadeeld ten opzichte van de collega's in andere steden?

TAKSEN IN TIJDEN VAN KOTENCRISIS

De stad zit al langer in slechte financiële papieren en zet nu dus ook de studentenportemonnee in tegen de schuldenberg. De kotbelasting gaat in vanaf 2026 en bedraagt 190 euro per jaar. Voor beursstudenten is dat 85 euro. Hoewel de taks betaald moet worden door de eigenaar van het kot, zal dit logischerwijs naar de studenten worden doorgerekend, met stijgende kotprijzen tot gevolg. De **Gentse Studentenraad** reageerde scherp op de nieuwe maatregel en stelde dat het studeren onbetaalbaar maakte.

"Het is een bewuste keuze van de stad om als stad consequent met wonen en fiscaliteit om te gaan, om zo ook de uitdagingen van de wooncrisis het hoofd te kunnen bieden", laat het kabinet van **Christophe Peeters** ons schriftelijk weten. Ze leggen enkele keren de nadruk op de wooncrisis. Over het pakket besparingsmaatregelen tegen de Gentse schuldenberg, waar de kotbelasting ook deel van uitmaakt, wordt dan weer niets gezegd. Een extra kotbelasting zal die wooncrisis echter niet oplossen: het verhoogt het woonaanbod niet en de kosten wordt gewoon naar de studenten doorgerekend.

Daarnaast kampt de stad tegelijk met een kotencrisis, die ermee samenhangt en de laatste jaren

steeds problematischer wordt. De prijzen swingen de pan uit: de afgelopen vijf jaar zijn de kotprijzen met 36% gestegen. Voor een kot in Gent betaal je zonder de extra belasting gemiddeld 565 euro per maand in 2025 volgens de cijfers van het CIB.

EN MAG DAT WEL?

Kotbelastingen zijn geen uniek gegeven. Ze vallen onder de belastingen op tweede verblijven, een taks die veel ruimer is en ook van toepassing is op bijvoorbeeld vakantiewoningen. De logica van de taks zit in het feit dat bewoners van die tweede verblijven geen gemeentelijke belasting voor inwoners moeten betalen, terwijl ze wél gebruik

maken van lokale faciliteiten.

Die belasting op tweede verblijven bestaat ook al een tijdje in Gent. Door de maatregel valt de vrijstelling voor studentenhuizen echter weg. Dat zijn woningen van minstens twee kamers die uitsluitend dienen om studenten te huisvesten. Studenten vallen nu dus onder de taks, al heeft Stad Gent wel voor een goedkoper tarief gezorgd. Daarnaast verdwijnen ook de andere vrijstellingen uit het reglement. "Als we studentenhuizen wél hadden vrijgesteld, zou dat de enige uitzondering op het principe zijn geweest", laat het kabinet van Peeters weten.

EEN KLOOTBELASTING?

Tegelijk verschilt de kotbelasting van de klassieke belasting op tweede verblijven: in het laatste geval is het steevast de eigenaar die betaalt, maar door de verrekening zullen in dit geval enkel huurders-studenten geld moeten ophoesten. Daardoor ligt de maatregel sociaal gevoelig. Daarbovenop is de klassieke ratio voor de tweede verblijftaks hier zoek: studenten zijn geen klassieke 'twee-deverblijvers'. Hun verblijf is functioneel en vaak noodzakelijk: denk maar aan een Limburgse student die enkel in Gent een master diergeneeskunde doet.

Het is niet de eerste keer dat de stad zich aan een kottaks waagt. In 2002 werd het idee voor het eerst op tafel gelegd, alweer wegens geldproblemen. Ook hier was de basis een taks op tweede verblijven. Het plan werd al even snel van de tafel geveegd omdat het juridisch 'te complex en onmogelijk

te realiseren' zou zijn geweest. Ook nu hebben sommige fiscalisten, zoals **Michel Maus**, twijfels: volgens hem vormt de belasting een mogelijke schending van het gelijkheidsbeginsel.

Het is niet de eerste keer dat Gent zich aan een kottaks waagt

DE KOTENTAKS ELDERS

In Leuven bestaat er al een kottaks. Per studio of vergunde kamer die kleiner is dan 60 m² en waar een student verblijft, betaalt de eigenaar 118 euro. Als het gaat over een student met een studiebeurs is dat slechts 52,5 euro.

Het valt hierbij al direct op dat de taks in Leuven significant lager is voor studenten met of zonder studiebeurs. Daarbovenop is de

gemiddelde prijs van een kot in Leuven lager in 2025 dan in Gent, volgens de cijfers van het CIB, namelijk 556 euro tegenover 565 euro. Nog een belangrijk detail hierbij is dat er ongeveer 43.000 kotstudenten in Leuven zitten, tegenover 104.906 inwoners. In Gent zitten er ongeveer 44.000 kotstudenten tegenover 270.473 inwoners. Er zitten dus in verhouding veel meer studenten op kot in Leuven dan in Gent.

In Antwerpen geldt er enkel een belasting op tweede verblijven als een kot zich niet meldt als studentenhuysvesting bij de stad. Maar als je in een erkend kot zit, moet je die niet betalen. In Hasselt betaal je dan weer 80 euro per kot per jaar, studio's worden wel niet belast. Brussel is wat moeilijker te vergelijken met deze andere Vlaamse steden. Gemeentes in Brussel vallen onder een ander gewest en kennen dus ook andere regels dan in Vlaanderen.

WORDEN WE GENAAID?

In conclusie zou je kunnen zeggen dat, in vergelijking met andere steden, studenten wel een beetje genaaid worden door stad Gent. De kotbelasting en gemiddelde kotprijs ligt hier hoger in vergelijking met Leuven, de andere grootste Vlaamse studentenstad. Op 22 september protesteert de Gentse studentenraad in Gent tegen de kotbelasting bij het gemeentehuis. Het is onduidelijk wat de toekomst is van deze Gentse kotbelasting, maar studenten doen best alvast hun portemonnee open.

WAT GEBEURDE ER DEZE ZOMER OP DE UNIVERSITEIT

JASPER MOUTON & TINA MORTHIER
// BEELD: YANNE DE FRENNE

De aula's mogen dan wel leeg zijn tijdens de zomermaanden, de UGent stond niet stil. Een update voor Gentse studenten.

STAD GENT VOERT KOTBELASTING IN

In een spaarziek Gent belt het stadsbestuur nu ook bij de student aan, op zoek naar geld. Een nieuwe kotbelasting heft 190 euro extra per kamer, per jaar. Beursstudenten moeten minder betalen: 89 euro per jaar. De belasting is ten vroegste voor september 2026. Tegenstand volgde meteen. Tegenover 2020 zijn kotprijzen al met 36% gestegen. Hoewel er in andere steden ook zulke belastingen bestaan is de Gentse de zwaarste van zijn soort, en een enorme stijging tegenover de 0 euro die studenten vandaag betalen. Schepen **Christof Peeters** verklaart het als eerlijk tegenover de publieke voorzieningen waar studenten van genieten, **Kylian Schalembier (GSR)** verklaarde dat studenten juist onmisbaar zijn in de Gentse succesformule.

RECTOREN SPREKEN ZICH UIT TEGEN ISRAËLISCH GEWELD

Deze zomer kwamen de rectoren van de tien Belgische universiteiten voor het eerst unaniem uit tegen het associatieakkoord tussen de EU en Israël. Ook sporen ze de nationale regering aan om het geweld te stoppen. Europese Commissievoorzitter **Ursula von der Leyen** pleitte ondertussen voor

• een gedeeltelijke oplossing van het
• associatieakkoord en sancties tegen
• ministers, terwijl het Europees
• Parlement een resolutie goedkeurt
• die een staakt-het-vuren eist.

TAALONTHAAL OPGEDOEKT

• Tot vorig academiejaar konden
• alle UGent-studenten terecht bij
• de dienst Taalonthaal voor alle
• vragen rond academische taal- en
• schrijfvaardigheid. Als student kon
• je een afspraak maken voor een
• individueel gesprek met een medewerker
• om de taal en structuur van je bachelor- of
• masterscriptie bij te spijkeren. Daarnaast
• gaf het Taalonthaal ook workshops voor
• grotere groepen. Op de vroegere
• webpagina staat het volgende te

• lezen: "Vanwege de besparingen
• biedt de UGent géén centrale
• individuele taalondersteuning meer
• aan." De universiteit bevestigt: "De
• UGent kiest hiermee voor een
• bredere en duurzamere aanpak van
• taalondersteuning, zodat meer
• studenten bereikt kunnen worden.
• Het betekent dat we inzetten op
• alternatieve vormen van ondersteuning."

GSR ZKT VOORZITTER

Tijdens de bestuursverkiezingen van de Gentse studentenraad (GSR) stelde geen enkele geschikte student zich kandidaat voor de voorzittersfunctie, noch voor die van vicevoorzitter. Dat betekent dat twee andere bestuursleden deze functies op zich zullen moeten nemen. Volgens de vorige voorzitter, **Emiel Verbeeren**, ligt dat aan de werklust van de functie. "Het is een voltijdse baan, die onbetaald is. Je moet constant bereikbaar zijn, en door de jaren heen zijn er veel neventaken op de schouders van de voorzitter komen te liggen. Naar mijn mening moet de GSR zich terugplooiën op zijn kerntaken. Dit academiejaar zal de GSR zich focussen op sociale zaken en onderwijs, met name de stuververkiezingen en de ondersteuning van de facultaire studentenraden."

HET ENE DODE FAMILIE LID IS HET ANDERE NIET

Althans, toch niet als je de reglementen van de UGent erop naleest. Daar ben ik vorige blok achter gekomen.

In die periode werd ik geconfronteerd met het plotse overlijden van een familielid. Mijn examenrooster was al pittig: drie examens op zes dagen tijd. Plots kwam daar ook nog eens een uitvaart en heel wat verdriet bij. Toen ik bij een professor informeerde om aan het inhaalexamen deel te nemen, kreeg ik een 'njet'.

Het maakte mij niet echt uit wanneer ik het examen aflegde, maar het zette me toch aan het denken. Tot mijn eigen verbazing las ik in de reglementen van de UGent hoe beperkt onze universitaire omschrijving van overmacht bij een overlijden is. Een overlijden is een wettige reden van afwezigheid, maar enkel tot en met de tweede graad. Het gaat dus enkel om ouders, grootouders, en broers en zussen. Personen met wie de student samenwoont vallen ook onder het overmachtsbegrip. Afwezigheid wegens een ander overlijden kan altijd, maar het recht om deel te nemen aan een inhaalexamen vervalst. Je wordt met andere woorden rechtstreeks op je kont geschopt richting tweede zit. Voor veel studenten maakt die extra examenkans juist een groot verschil.

De reden achter die grens werd me duidelijk gemaakt via een telefoontje met de faculteit: het is onmogelijk om een studentenpopulatie van ruim 50 000 studenten te gaan controleren. Vanuit een praktisch oogpunt valt daar iets voor te zeggen. De UGent moet immers haar administratieve lasten binnen de perken houden. Andere bedrijven hebben een gelijkaardige regeling, weliswaar in een heel andere context dan een examenperiode. Sommige universiteiten hebben zelfs helemaal geen kader voor overmacht wegens overlijden.

Vanuit een menselijk oogpunt schiet die grens echter

tekort. De universiteit impliceert zo dat studenten het overlijden van een 'te ver' familielid enkel zouden aanwenden om gewettigd hun kat te kunnen sturen naar een examen. Dat getuigt van een tenenkrommend staaltje cynisme.

Daarnaast is de afbakening willekeurig. Sinds wanneer valt menselijk leed op te delen in ordes en graden? Het miskent de realiteit dat een emotionele band zich niet laat definiëren door bloed alleen: als mijn beste vriend

of mijn lief zou doodgaan, zou dat minstens even hard doorwegen als het verdriet om een overleden opa. In het tweede geval zou ik mogen deelnemen aan een inhaalexamen in de eerste zit, in het eerste geval zou ik zonder pardon verbannen worden naar augustus.

Sinds wanneer valt menselijk leed op te delen in ordes en graden?

Nu, het is niet dat er geen mogelijkheden zijn. Als je graag wil deelnemen aan een inhaalexamen na het overlijden van een geliefde die 'te ver' staat, kan je nog altijd een mailtje sturen naar de lesgever en hopen op begrip. Dat begrip hangt af van de professor en is soms ver te zoeken. Het leidt tot een ongelijke behandeling onder studenten. Een tweede ironisch gevolg is dat het rouwende studenten tot liegen aanspoort: 'Hoop ik op wat empathie bij die notoir vervelende prof, of speel ik op zeker en fake ik buikgriep bij mijn huisarts?'

Volgens sommige media zijn studenten slechts "kasplantjes". Of dat waar is, weet ik niet. Ik weet wel dat de UGent een universiteit is die haar studenten ondersteunt, of dat in elk geval probeert, via studentenpsychologen, bijzondere statuten en het Zorgcentrum. In het midden van die ondersteuning is de definitie van 'overmacht' een gapend gat.

POWER TO

LEONE MATTHEUS // BEELD: LEONE MATTHEUS

De Universiteit Gent en studentenprotesten gaan hand in hand. Zo vormden de protesten tegen apartheid in Zuid-Afrika een historische echo van een hedendaagse solidariteit.

De Belgische universiteiten ademen een geschiedenis van verzet, een fenomeen dat ontstond vlak na de Tweede Wereldoorlog in 1945. Sinds die tijd hebben studenten pamfletten als wapens gehanteerd en de straat als openluchtpodium: woorden en acties die riepen om democratie, sociale rechtvaardigheid en wereldwijde solidariteit. Studenten protesteerden al tegen **Franco** in Spanje in 1946, discussieerden over de koningskwestie en stredden voor een Vlaams Leuven. Ze stonden schouder aan schouder met arbeidersstakingen, marcheerden tegen oorlog en vochten voor de rechten van vrouwen en queer proffen zoals **Eliane Morisens**. Door de decennia heen bleef hun engagement onverminderd: tegen besparingen, tegen restrictief asielbeleid, tegen de dreiging van de Golfoorlog.

UNIVERSITEIT IN OPSTAND

Aan de Rijksuniversiteit Gent ontvouwde zich in de jaren 1970 en 1980 een broeihaard van spanning en confrontatie rond apartheid in Zuid-Afrika. Studentenorganisaties als de **Nationalistische Studentenvereniging (NSV!)** en de pro-apartheidsvereniging **Protea**, stonden herhaaldelijk in het brandpunt van het debat. Op 2 februari 1981 organiseerde de NSV! een zogenaamde 'vriendschaps-

avond' die in werkelijkheid een propagandistisch etalagepodium was voor het apartheidsregime. Ondanks felle protesten van het **Gentse Anti-Fascistisch Front**, de **VVS-Studentenvakbeweging** en een regen van pamfletten, stond rector **Cottenie** de NSV! toe het auditorium te betreden. Actievoerders werden door de politie tegengehouden, terwijl aanvallen op fotografen de geladen en vaak gewelddadige sfeer onderstreepten.

Tegelijkertijd lieten anti-apar-

heidscomités, zoals het **Aktiecomité Boycot Apartheid (ABA)**, van zich horen via pamfletten, petities en een indrukwekkend aanbod van educatieve initiatieven: lezingen, simulatiespelen, debatten. Instrumenten om studenten en academici te confronteren met de harde realiteit van mensenrechtenschendingen in Zuid-Afrika. De economische argumenten van Protea, zoals het pamflet van professor **Vlerick** dat waarschuwde voor vermeende werkloosheid en economische schade door boycots,

THE PEOPLE

verhulden de kern van de zaak: de systematische onderdrukking en het racistische fundament van apartheid. Confrontaties rond colleges, zoals de botsing met professor **Van Meerhaeghe**, legden de breuklijnen bloot tussen pro- en anti-apartheidsgroepen en toonden de complexe rol van academici in dit strijdtoneel. Debatten,

of sterk taalkundig georiënteerd. De oprichting van de **Afrika-vereniging van de Rijksuniversiteit Gent (AVRUG)** in 1972 bood daar een tegenwicht. Van meet af aan wilde AVRUG niet alleen een contact- en informatieplatform zijn voor studenten en alumni, maar ook de leemtes binnen het **Interfacultair Studie- en Vormingscen-**

het AVRUG-bulletin werd. Het doel was glashelder: een genuanceerd, diepgaand beeld van Afrika bevorderen, voorbij de oude koloniale clichés en de eenzijdige voorstelling van honger en armoede. Tegelijk bood AVRUG een stevige houvast voor de opleiding Afrika-nistiek aan de Universiteit Gent, de enige volwaardige universitaire Afrika-opleiding in België. Ondanks schaarse middelen bleef de vereniging een onmisbare brug tussen academisch onderzoek en het brede publiek, en later ook tussen universiteit en multiculturele samenleving via het **Centrum voor Mondiale Vorming**.

Sinds die tijd hebben studenten pamfletten als wapens gehanteerd en de straat als openluchtpodium: woorden en acties die riepen om democratie, sociale rechtvaardigheid en wereldwijde solidariteit

zoals de chaotische 'Rouwdag tegen Apartheid', waarin vragen geblokkeerd werden en het publiek de orde verstoorde, illustreerden zowel de intensiteit van studenten-activisme als de felle ideologische strijd binnen de universiteit.

ACADEMISCH ANTWOORD

Naast het activistische klimaat rond sociale en politieke kwesties, ontstond in de jaren 1970 ook een intellectueel verzet tegen het beperkte en fragmentaire Afrika-onderzoek aan de universiteit. Interdisciplinariteit stond in de prille studies over ontwikkelings-samenwerking nog nauwelijks op de kaart, en de bestaande opleidingen waren vaak versnipperd

trum voor Ontwikkelingssamenwerking (ISVO) opvullen. Onder leiding van pioniers als **Van Spaandonck**, kunsthistoricus **Burssens** en landbouwkundige **De Wilde**, stimuleerde de vereniging samenwerking tussen onderzoekers uit diverse disciplines, van linguïstiek en etnologie tot kunstgeschiedenis en landbouwkunde, met als doel een bredere en meer omvattende aanpak van Afrikaanse ontwikkelingsvraagstukken.

AVRUG stond aan het roer van een levendig intellectueel landschap: ze organiseerde congressen, studiegroepen, tentoonstellingen en lezingen, en bundelde haar ontdekkingen en projecten in het Nieuwsbulletin, dat later

ONLINE ID-CHECKS, 'SAVE THE EEN PURE INBREUK OP DE PRIVACY'

Sinds kort worden internetgebruikers in het Verenigd Koninkrijk verplicht om hun leeftijd en identiteit kenbaar te maken als ze volwassen inhoud willen bekijken op het internet. Ook in Europa wil men zo'n systeem introduceren.

DE BRITSE ONLINE SAFETY ACT: EEN RECAP

De Britse Online Safety Act gaat al mee sinds 2023, maar trad pas recent volledig in werking. De wet richt zich tot online platformen en heeft een erg ruim toepassingsgebied. Zo moeten platformen een risicoanalyse uitvoeren om illegale content op hun sites op te sporen en worden er allerlei nieuwe misdrijven geïntroduceerd. Een voorbeeld daarvan is 'epilepsytrolling'. Dat is het bewust doorsturen van flitsende beelden met als doel een epilepsieaanval te ontlokken.

Aan de hand van de nieuwe maatregelen wil de Britse wetgever ervoor zorgen dat platformen illegale content, zoals beelden van kindermisbruik en extreem geweld, hardhandig bij het nekvel grijpen. Daarnaast wil men vermijden dat

kinderen online aan content kunnen geraken die niet per se illegaal is, maar wel schadelijk kan zijn gezien hun jonge leeftijd. Denk daarbij aan pornografie.

Hoe nobel het doel ook moge zijn, de middelen reiken volgens sommigen erg ver, zo ver dat er mogelijk sprake is van een inbreuk op de privacy of de vrije meningsuiting. Zo vereist de wet dat de platformen in geëncrypteerde berichten van gebruikers grasduinen om op zoek te gaan naar beelden van kindermisbruik. Om te vermijden dat kinderen illegale of ongepaste inhoud zouden kunnen aanklikken, voert de wet ook 'age verifications and identity checks' in. De checks zorgen ervoor dat gebruikers op platformen die gevaarlijke inhoud bevatten, vaak pornosites, vooraf een foto van een identiteitskaart moeten doorsturen naar de site. De leeftijdscheck kan op verschillende manieren gebeuren: van een selfie tot een effectieve kopie van de identiteitskaart.

Voor de platformen staat er met deze nieuwe wet in elk geval best wat op het spel. Als ze zich niet aan de vooropgestelde verplichtingen houden, kunnen ze zich aan een financiële koude douche verwachten. De wet voorziet boetes tot wel 10% van hun jaarlijkse omzet.

ONLINE SAFETY ACT GOES EUROPE

Ook de EU wil in de voetsporen van het VK treden. De wet in kwestie is hier niet de Online Safety Act, maar wel de Digital Services Act. Ook in deze wet wordt er veel belang gehecht aan de bescherming van minderjarigen, en net als in het VK stelt men voor om 'zeer grote platformen' te verplichten leeftijdscontroles uit te voeren. Het opzet is dus zowel bij ons als over het

De leeftijdscheck kan op verschillende manieren gebeuren: van een selfie tot een effectieve kopie van de identiteitskaart

kanaal hetzelfde. De wet zal eerst via een pilootproject in vijf Europese landen (Frankrijk, Spanje, Italië, Denemarken en Griekenland) uitgetest worden waar men verplichte leeftijdschecks om pornosites te betreden uit gaat testen. De identiteitsverificatie zal via een app verlopen (in België wordt ItsMe genoemd om deze rol op te nemen). Daarnaast werkt de EU ook aan een 'EU Digital Identity Wallet', een soort digitale identiteitskaart voor EU-inwoners. De EU droomt dus groot.

THE CHILDREN' OF PRIVACY?

YANA ROSÉ, SAMUEL BOCKEN & SOPHIE MARINA DOSAL DIERSSEN
// BEELD: YANNE DE FRENNE & SAMUEL BOCKEN

BEDENKINGEN

Voorstanders van de Online Safety Act zien online identiteits- en leeftijdsverificatie als noodzakelijk om de veiligheid van kinderen op het internet te garanderen. Maar de manier waarop de Britse overheid deze geïntroduceerd heeft, heeft veel kritiek uitgelokt.

Veel critici zien de wet als een inbreuk op de privacy. Wie een site met 'volwassen-inhoud' wil betreden of een liedje op Spotify wil beluisteren dat een 'ongepast' woord bevat, hoort een foto van zijn/haar identiteitskaart, rijbewijs of van zichzelf aan een intermediairbedrijf te overhandigen. Als alles goed verloopt, wordt deze data veilig bewaard. Maar in tijden waar het digitale landschap deel wordt van oorlogsvoering, kan men zich afvragen of dit überhaupt wel mogelijk is.

Een andere bedenking die vaak aangebracht wordt, is dat bedrijven zoals Google en Meta zelf geacht worden om de inhoud op hun websites/platform te modereren. Omdat boetes hoog op kunnen lopen, gaan deze bedrijven vaak verder dan de wet voorschrijft. Extreem strikte, AI-gedreven, 'content-moderatie' bestempelt (on)gewild veel content als 'gevaarlijk' of 'volwassen' waardoor het achter een leeftijdsverificatie belandt. Journalistiek die oorlogsbeelden bevat of queer-content die geaardheid bespreekt, zijn hier vaak het slachtoffer van. Sommige web-

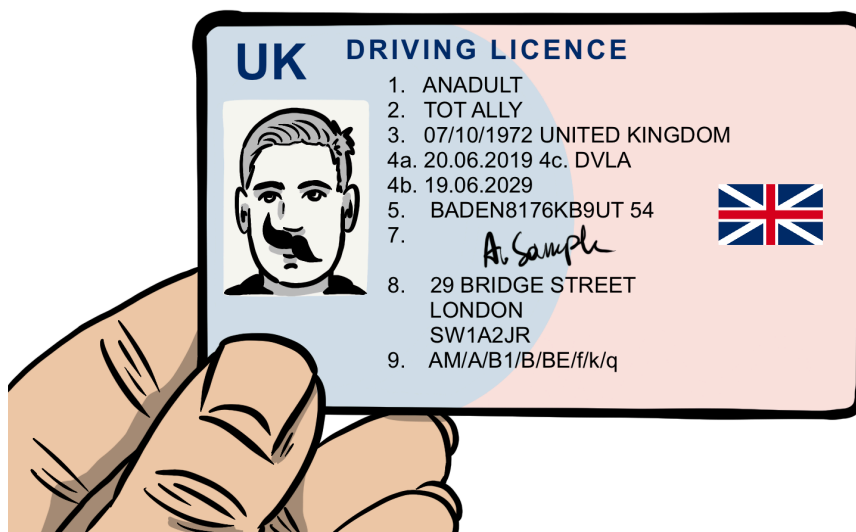
sites, zoals Wikipedia, overwegen zelfs om Britse gebruikers helemaal geen toegang meer te geven omdat ze weigeren leeftijdscontroles in te voeren. Hierdoor wordt de toegang tot bepaalde info moeilijker gemaakt en dreigt men juist de kinderen te schaden die deze wet hoort te beschermen.

VALT HET TE OMZEILEN?

Extreem strikte,
AI-gedreven,
'content-moderatie'
bestempelt, (on)
gewild, veel content
als 'gevaarlijk' of
'volwassen' waardoor
het achter een
leeftijdsverificatie
belandt

Internetgebruikers in het Verenigd Koninkrijk hebben tal van manie-

ren gevonden om de maatregelen te omzeilen. Zoals **Tim Knight** die een website heeft gebouwd om een 'fake' id van zittende MP te genereren wanneer gebruikers worden gevraagd om een id-check uit te voeren. De makkelijkste manier voor een doorsnee internetgebruiker om te ontsnappen aan de id-checks is het gebruiken van een VPN. Een VPN verbergt je echte locatie waardoor het lijkt alsof je vanuit een andere locatie op het internet zit. Dus in plaats van België lijkt het alsof jouw computer in bijvoorbeeld Nieuw-Zeeland zit. Omdat in het land geen regels gelden die id-checks verplicht maken, krijg je geen pop-up om een id-check uit te voeren en kun je nog steeds genieten van het internet zonder je gegevens op het spel te zetten. Bekende VPN's zijn onder andere NordVPN en Surfshark. Nu moet je voor beide een abonnement aan gaan. Een gratis alternatief is ProtonVPN.

FOR THE RECORD:

TRUMP

Omdat wat Trump allemaal uitspookt moeilijk bij te houden is, maken we in dit artikel een niet-exhaustieve compilatie van de meest verwerpelijke, grensoverschrijdende en criminele feiten die hij (voorlopig) gepleegd heeft.

"GRAB THEM BY THE PUSSY"

Sinds 1970 zijn er al 28 vrouwen die Trump van grensoverschrijdend gedrag of verkrachting beschuldigd hebben. Twee maanden voor de verkiezingen tegen Clinton, kwam een opname aan het licht waarin Trump vertelt hoe hij niet van mooie vrouwen kan blijven en dat dat voor hem makkelijk is. "Als je een ster bent, laten ze het toe. Je komt overal mee weg. Pak ze bij hun kutje."

STORMY DANIELS

In 2006 had Trump een buitenechtelijke seksuele relatie met de pornoactrice Stormy Daniels. In aanloop naar de presidentsverkiezingen van 2016 vreesde Trump dat Daniels de affaire openbaar zou maken, waarop hij zijn advocaat Michael Cohen het bevel gaf om Daniels 130.000 dollar aan zwijggeld te betalen. Later betaalde Trump het bedrag terug aan Cohen, maar gaf op zijn belastingen aan dat de terugbetalingen juridische kosten waren. Hiervoor werd Trump in 2024 unaniem veroordeeld voor 34 aanklachten van fraude door een jury in New York.

"PIECE OF ASS"

In 2004 vroeg radiopresentator Howard Stern of het oké was om zijn dochter (Ivanka Trump) een "piece of ass" te noemen, waarop Trump "Ja" zei. Jaren later gaf hij zelf toe dat hij haar zou daten, moest het zijn dochter niet zijn.

EPSTEIN

Trump's vriendschap met de veroordeelde zedendelinquent Jeffrey Epstein staat al een lange tijd in de publieke belangstelling en lokt zelfs in republikeinse kringen veel kritiek uit. Hoewel Trump deze probeert te minimaliseren, was hij in het verleden erg lovend over Epstein. "Er wordt zelfs gezegd dat hij evenveel van mooie vrouwen houdt als ik, en dat veel ervan aan de jongere kant zijn", aldus Trump in 2002. Voor Epsteins 50e verjaardag stuurde hij zelfs een verjaardagskaartje dat eindigde met: "Moge elke dag een prachtig geheim zijn". Op de prent pronkt een naakt vrouwenlichaam met Trumps handtekening als schaamhaar.

GESTOLEN VERKIEZINGEN

Tot op de dag van vandaag houdt Trump de leugen vol dat de presidentsverkiezingen in 2020 van hem 'gestolen' zijn. Dit, hoewel reeds 60 rechtszaken, aangespannen door zijn aanhangers, bot vingen omdat er nooit geloofwaardig bewijsmateriaal voorgelegd is dat grootschalige verkiezingsfraude zou kunnen bewijzen.

INVOERHEFFINGEN

Op 'Liberation Day' (2 april 2025) sprak Trump de wereld toe met een bord in de hand waarop een reeks invoerheffingen opgelijst waren die hij vrijwel elke handelspartner van de VS, en zelfs een onbewoond eiland, ging opleggen. Zonder goedkeuring van het congres is een Amerikaanse president echter niet gemachtigd om dit te doen. Daarom heeft het federaal hof van beroep op 29 augustus geoordeeld dat de invoerheffingen illegaal zijn. Voorlopig blijven ze nog van kracht omdat Trump onmiddellijk beroep aantekende bij het Hooggerechtshof. De uitspraak wordt verwacht op 18 oktober.

MOETEN WE DE MOORD OP CHARLIE KIRK VIEREN?

Op 10 september werd Charlie Kirk neergeschoten. Na de vijf seconden schok barstte er online pittige discussies los over de 'viering' van zijn dood. Moeten we de moord van een man die haat predikeert vieren?

Ik schreef dit artikel op donderdagvoormiddag 11 september 2025; op dit moment is er nog geen duidelijkheid over wie de moordenaar van **Charlie Kirk** is of wat zijn beweegredenen zijn. Ik weet dus ook nog niet zeker dat het hier gaat om een politieke moord. Ik zal daarom daar niet verder op ingaan. Waar ik wel verder op zal ingaan is de discussie rond het al dan niet 'vieren' van zijn dood die kort daarna losbarstte op het internet.

Ik ben absoluut geen fan van Charlie Kirk; ik vond zijn meningen gevaarlijk, verwerpelijk en inhoudelijk niet erg sterk. Toch was ik niet bepaald direct heel blij toen ik hoorde dat hij neergeschoten was. Los van de politiek-strategische redenen, zal hij ongetwijfeld bijna heilig verklaard worden door **Trump** en zijn aanhang, dat vind ik moreel zeer verwerpelijk.

Ja, hij verdedigde actief wapengebruik in de VS. Ja, zijn extreemrechtse retoriek droeg bij aan het aanwakken van (politiek) geweld tegen onschuldige mensen in de VS en daarbuiten. Hij is in die zin ergens zelf slachtoffer van waar hij voor stond. Dat haalt niet weg dat we die zaken én zijn moord nog altijd moeten verwerpen. Dat wapengebruik en het aanwakken van geweld dat nu in het voordeel van links speelt, wil niet zeggen dat we geweld nu wel plots moeten verheerlijken.

Noem mij een radicaal of verlichte tjeeft, maar ik vind moord of extreem geweld nu niet iets dat je zomaar even kan doen. Het is vanuit die overtuiging dat ik tegen de moord van Kirk ben, de genocide van o.a. de Palestijnen en Oeigoeren, de oorlog in Oekraïne en al de andere verschrikkelijke voorbeelden van extreem geweld in de wereld. Ik ben

me ervan bewust dat moord en geweld soms legitiem kunnen zijn, bijvoorbeeld in gevallen van zelfverdediging of omdat je wordt onderdrukt door een bepaald regime. Ik kan perfect begrijpen waarom een Palestijn een IDF-soldaat vermoordt die zijn thuisland kapot maakt. Dat wil niet zeggen dat moord iets is om te vieren.

Het 'goed gevoel' dat Charlie Kirk er niet meer zal zijn om zijn haat te verspreiden, zal slechts één dag duren

Je moet Kirk niet sympathiek vinden of actief rouwen om zijn dood, maar een fles champagne openen getuigt toch wel van een zekere naïviteit. Ik vraag me ook luidop af wat er überhaupt te vieren valt. Vluchtelingen zullen nog altijd actief vervolgd worden in de VS, de genocide in Gaza gaat gewoon verder en Trump is nog steeds bezig zijn extreemrechts autoritair regime uit te bouwen. Het 'goed gevoel' dat Charlie Kirk er niet meer zal zijn om zijn haat te verspreiden, zal slechts één dag duren voordat we exact weer op dezelfde plek staan als daarvoor.

CAMERABEWAKING OP STRAAT:

Anno 2025 is camerabewaking op straat alomtegenwoordig. Of het nu gaat om privacy en ethische vraagstukken, of om de effectiviteit ervan: het blijft een fel besproken onderwerp.

In 2017 stippelde de toenmalige Antwerpse Stadsdichter, **Maarten Inghels**, een cameraloze route door het Antwerpse stadscentrum uit. Met dit project, dat hij 'The Invisible Route' doopte, hoopte Inghels om het publieke debat rond privacy en zichtbaarheid op straat aan te wakkeren. **Bart de Wever** moet geen fan geweest zijn, want in 2018 sprak hij de ambitie uit om zeker 500 extra camera's te plaatsen, dit boven op de 502 die toen al de stad Antwerpen sierden.

Niet alleen in Antwerpen is er een toename in camerabewaking. Ook in andere steden en gemeenten gebruikt de politie steeds meer camerabewaking om hun werking te ondersteunen. Zelfs in Gent, waar Open VLD er een lange tijd tegen was, gebruikt de politie sinds 2015 camerabewaking. Al moet gezegd worden dat het stadsbestuur er een gericht beleid op na houdt. In vergelijking met Antwerpen focust men de surveillance in Gent tot probleemwijken (Overpoort en de Zuidbuurt) en grote evenementen zoals de Gentse Feesten.

ALLE CIJFERS OP EEN RIJTJE

Hoeveel camera's er in België hangen, is niet duidelijk omdat eigenaars ze zelf aan moeten geven. Volgens cijfers die de VRT in 2024 publiceerde, hangen er in België zo'n 528.053 camera's die zicht hebben op de publieke ruimte,

waarvan 319.250 in Vlaanderen. De politie geeft aan zelf 9.383 camera's te gebruiken, het merendeel hiervan zijn ANPR-camera's die num-

merplaten kunnen herkennen en trajectcontroles uitvoeren.

(ON)ZIN VAN CAMERABEWAKING

Of camerabewaking effectief is in de preventie van criminaliteit hangt af van wie je het vraagt. Bedrijven die camerasoftware verkopen, zullen je zeggen dat het de beste manier is om diefstal te voorkomen en de veiligheid te vergroten. Tegenstanders zullen zeggen dat camerabewaking een vals gevoel van veiligheid geeft en dat het niets doet om criminaliteit tegen te gaan, maar dat het de problemen alleen maar verschuift naar

plaatsen waar geen camera's hangen. Welke partij het aan het juiste eind heeft, is moeilijk te zeggen.

Recente voorbeelden tonen aan dat camerabeelden waardevol kunnen zijn bij het opsporen van daders van criminele feiten. Denk aan de twee Russische truckchauffeurs die in Polen aangehouden zijn nadat ze een 56-jarige man op straat doodsloten in Zeebrugge om vervolgens op de vlucht te slaan. Aan de hand van camerabeelden die de Belgische politie verspreide, kwamen talloze tips binnen die tot de identificatie en arrestatie van beide mannen hebben geleid.

Onderzoek naar de effectiviteit van camerabewaking varieert enorm en komt niet altijd tot dezelfde conclusie. Zo is het moeilijk te achterhalen of een daling in criminaliteit te danken is aan de aanwezigheid van camerabewaking, of aan de verhoogde aanwezigheid

Recente voorbeelden tonen aan dat camerabeelden waardevol kunnen zijn bij het opsporen van daders van criminele feiten

WIE OP WEG IS, IS GEZIEN

van politieagenten die er vaak mee gepaard gaat. Wat wel duidelijk is: camerabewaking moet gezien worden binnen een bredere politionele aanpak. De blijvende investeringen van lokale politiezones tonen in ieder geval dat de Belgische politiek overtuigd is van het nut van camerabewaking.

ISRAËLISCHE OF CHINESE SPYWARE

Naast het feit dat het gebruik van camerabewaking op zich al fel omstreden is, komt er daarbovenop nog de kwestie van wie men de apparatuur en software koopt. In 2022 was er ophef omdat er in Vlaamse steden, zoals Mechelen en Sint-Niklaas, camera's van het Chinese bedrijf Hikvision hingen die gebruikt werden door de lokale politie. Deze slimme camera's waren uitgerust met software die het mogelijk maakt om gezichten

te herkennen, maar het was vooral de Chinese makelij die tot kritiek leidde. In Sint-Niklaas werden de camera's vervangen door die van de Europese fabrikant Axis, in Mechelen bleven ze hangen.

Recent laaide een soortgelijk de-

lische apparatuur maar verwees naar de federale regering om hulp.

Het gebruik van Chinese of Israëlische software of apparatuur is omstreden omdat deze vaak uitgetest wordt op onderdrukte volkeren, zoals de Oeigoeren en de Palestijnen.

Het gebruik van Chinese of Israëlische software of apparatuur is omstreden omdat deze vaak uitgetest wordt op onderdrukte volkeren, zoals de Oeigoeren en de Palestijnen

bat weer op nadat *Apache* aan het licht bracht dat de stad Gent nog steeds Israëlische surveillance-apparatuur gebruikt, ondanks het feit dat het Gentse stadsbestuur in 2024 een boycot instelde op alle bedrijven die geld verdienen aan de bezetting van Palestijnse gebieden. Het gaat onder meer om drie Israëlische bedrijven: Cellebrite, dat software levert om informatie van elektronische apparaten (zoals computers of smartphones) te lezen en op te slaan; BriefCam, dat software levert om videobeelden te analyseren; en Radwin, dat communicatiesoftware levert. Elk van deze bedrijven heeft nauwe banden met het Israëlische leger en/of de Israëlische regering. Toenmalig waarnemend burgemeester **Hafsa El-Bazioui** gaf aan op zoek te zijn naar een alternatief voor de Israël-

Cellebrite's software, bijvoorbeeld, wordt door het Israëlisch leger gebruikt om in beslag genomen apparaten te scannen en digitale profielen op te maken van gearresteerde Palestijnen. De aankoop van dergelijke software wordt door heel wat mensenrechtenorganisaties, zoals **Human Rights Watch** en **Amnesty International**, gezien als medeplichtigheid aan de gruweldaden die deze regimes plegen.

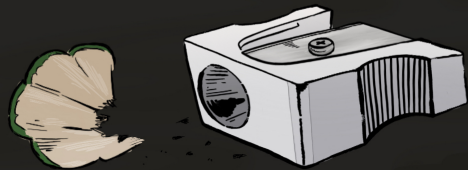
Ondanks de kritiek die het gebruik van camerabewaking oproept, zal ze hoe dan ook aanwezig blijven in onze steden. Maar dit betekent niet dat het debat niet gevoerd moet worden. Onderzoek zoals dat van *Apache* is noodzakelijk om aandacht te blijven hebben voor de manier waarop politici en politie de technologie inzetten en gebruiken.

Help jij ons hem in te vullen?

Schamper

**Schamper zoekt studenten met een hart voor
*schrijven, illustreren, fotograferen, informatica, photoshop,...***

Kom eens langs bij ons welkomstmoment!

**Technicum (T2),
lokaal: -1.10 (ondergronds)**

2 oktober

Vanaf 20u!

Vul de cellen van het 10x10 raster aan met een 0 of een 1. Zowel horizontaal als verticaal mogen er nooit meer dan twee dezelfde cijfers naast elkaar worden geplaatst. In iedere rij en kolom zitten evenveel nullen als enen. Elke rij of kolom is uniek.

		0	0	1		0	1		
			1			0	0	1	0
0	1					1	1		1
		1					0		1
	0	0		1				1	0
1						0	1		
				1		1			
1		0						1	
0		1	1				0		0
	0				1	1	0		

Check het antwoord op [Schamper.be!](https://schamper.be/)

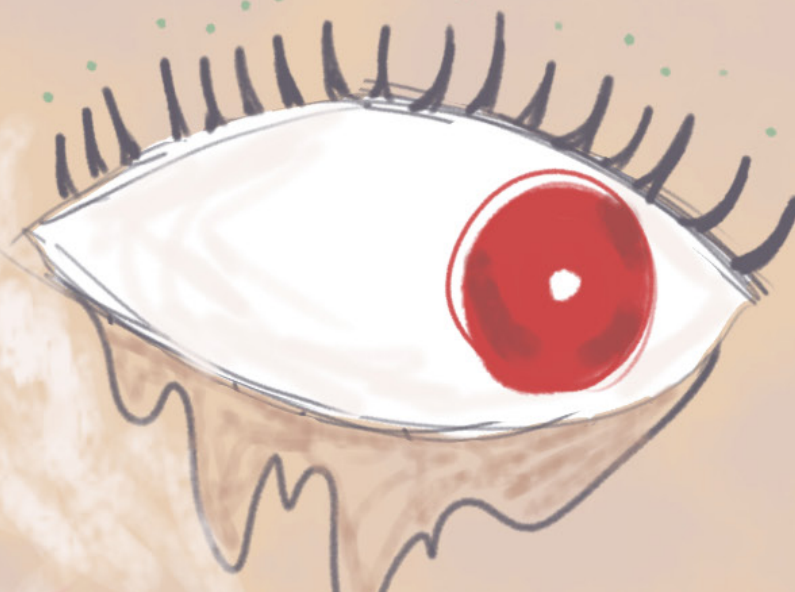
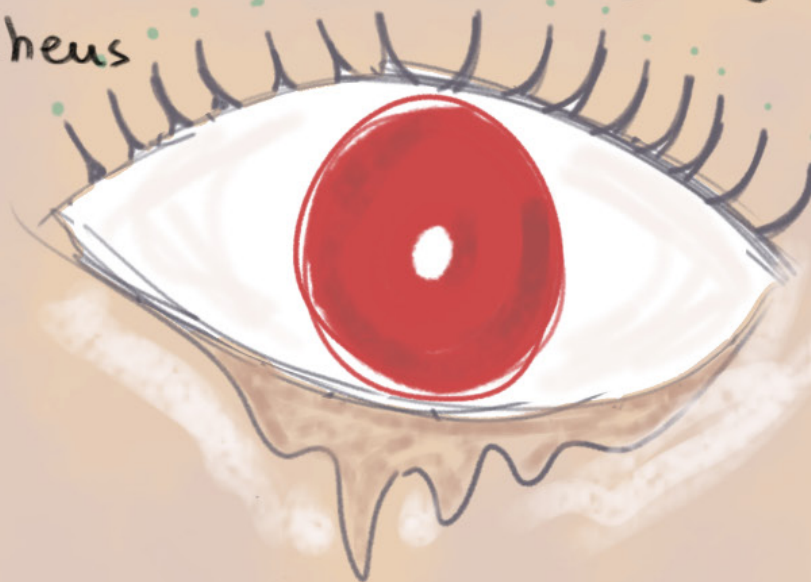
We kwamen binnen en deden
onze stoffjes aan
We wassen onze handen en zagen het eten
al op tafel staan
Nu verandert zomer terug in herfst
en is de tijd weer
een stukje verder gegaan
Lies Pardon

Veruullen tot een degradatie was ze
Veranderd in herfstkleuren
de zon een verre, bleke echo
die enkel in ijle dromen nog brandde

Toch fluisterende hoop in het vallend blad,
een belofte een koerslicht en nachten vol
verholen

waar warmte sluimert in het marmelend hout
en de adem der lucht naar morgen geurt
Leone Matthijs

duurzaam, divers & inclusief

In een notendop.

Voor en door studenten, online op ugent.be/greenoffice,
maar liever nog in 't echt op Making Tomorrow 14/10/2025
bijvoorbeeld of één van de Sustainights.

Meer info op ugent.be/sustainights

@green_office_gent
ugent.be/greenoffice
duurzaam@ugent.be

Green Hub, Campus Ufo,
Sint-Pietersnieuwstraat 33
9000 Gent

GREEN OFFICE
GENT MAKING
IDEAS
GROW

FUTURE
PROEF
AWARD

Kies met je
eindproef voor
een duurzame
toekomst.

DEPARTEMENT
OMGEVING

In samenwerking met de Vlaamse
hogeronderwijsinstellingen en de
Stichting voor Toekomstige Generaties

MEER INFO OP
WWW.FUTUREPROEFAWARD.BE

ZELFS DOKTERS GEBRUIKEN AI

DOOR NINA VANDEZANDE // BEELD: MARIEKE LOUAGE

Of AI goed of slecht is, moet nog blijken. Maar het wordt alvast gebruikt binnen domeinen waar alle hulp welkom is, zoals bij de strijd tegen kanker.

AI is niet meer uit de wereld weg te denken. We kennen allemaal, waarschijnlijk, al de negatieve invloeden die het kan hebben. Maar AI-gebruik is wel degelijk ook te vinden in velden van groot belang voor de maatschappij, zoals de medische wereld, meer bepaald kankeronderzoek. In deze velden was AI soms zelfs al aanwezig voor ChatGPT de wereld overnam.

GENERATIEF VERSUS PREDICTIEF

Artificiële intelligentie, of AI, zijn algoritmen die proberen menselijke intelligentie na te bootsen, om taken uit te voeren die die intelligentie vereisen. Belangrijk is dat er bij medische toepassingen vaak predictieve AI gebruikt wordt, tegenover de generatieve AI die we allemaal kennen in bijvoorbeeld ChatGPT. Deze werken zeer verschillend. Generatieve AI zijn algoritmes die nieuwe content, zoals tekst of afbeeldingen, creëren op basis van bestaande informatie. Predictieve AI, daarentegen, probeert om toekomstige resultaten te voorspellen, gebaseerd op historische data. Die predictieve AI zal dus geen nieuwe zaken moeten maken, enkel bestaande data analyseren. We kunnen dan ook nog zelf beslissen in hoeverre we deze analyses vertrouwen, vooral door rekening te houden met de foutmarge in vorige resultaten van het AI-systeem.

SYSTEMEN LEREN DIAGNOSTICEREN

Specifiek wordt AI binnen kankeronderzoek vooral gebruikt voor diagnose van verschillende vormen van kanker. Bij kanker is het van groot belang om deze vroeg op te sporen, om op tijd aan een behandeling te kunnen beginnen. Hierbij kan predictieve AI een goede hulp zijn. Er wordt aan softwaresystemen aangeleerd hoe de ziektes op te sporen zijn in MRI's, CT-scans en bloedtests, door beelden waarvan de diagnose bekend is in te voeren. Daarna kunnen die systemen nieuwe beelden en testen zelf analyseren. Recent zijn er ook AI-modellen die dit al nauwkeuriger en vroeger kunnen zien dan dokters alleen. Voor de meeste soorten kankers bestaan er ondertussen al efficiënte modellen, of zijn die in ontwikkeling. Voor mammografie, die gebruikt wordt om borstkanker op te sporen, wordt er al vaak AI gebruikt. Ook bij andere soorten, zoals prostaatkanker of melanomen, is het in opmars.

De AI wordt dus weinig effectief gebruikt bij het behandelp proces of bij onderzoek naar betere bestrijding. Echter, om vroegtijdig een diagnose te kunnen bevestigen of voor preventieve controles, is het een enorme steun.

HELP! NEEMT AI MIJN JOB OVER?

TINA MORTHIER // BEELD: SARA SCHELSTRAETE

Microsoft publiceerde deze zomer een rapport over de implicaties van artificiële intelligentie op de jobmarkt. De auteurs kwamen tot de conclusie dat generatieve AI vooral overlapt met jobs gericht op kennis en communicatie. Tijd om deze conclusie kritisch te analyseren.

In de top tien bedreigde jobs staan jobs als reisagenten, radio-dj's, maar bovenaan prijken tolken en vertalers, op een mooie tweede plaats gevolgd door historici. De fysieke beroepscategorieën en mensen in de medische sector kunnen dan weer op beide oren slapen. 'Historici, daar bestaan toch sowieso geen jobs voor,' hoor ik u denken. Wel, als historica-in-spe wiens toekomstplannen zowaar nog troebeler werden, besloot ik dit rapport kritisch onder de loep te nemen.

NEEMT AI DE JOBS VAN VERTALERS EN SCHRIJVERS OVER?

Schrijvers, journalisten, en vertalers-tolken zijn de beroepscategorieën die bij uitstek te maken hebben met communicatie. In de journalistieke wereld wordt AI al vast volop gebruikt. Zo onthulde VRT NWS dat meer dan de helft van de artikels op de site van het magazine Elle in april en mei 2025 geschreven waren door verzonnen personages met behulp van AI. AI kan nuttig zijn om bijvoorbeeld interviews te transcriberen, of om teksten te vertalen, maar hier zijn ook kanttekeningen bij te trekken. Tijdens het transcriberen kunnen sommige modellen bijvoorbeeld de persoonlijke - soms gevoelige - informatie die ze krijgen, opslaan. De desastreuze impact van AI op het klimaat is ook niet te ontkennen.

MENINGEN VAN TAALKUNDIGEN

Kersvers vertaler-tolk **Nina De Neve**, licht haar mening over AI en taal toe: "AI zal mijn job niet overnemen. Het zal eerder een steun bieden. Het is in mijn ogen meer een verlengde van bestaande vertaalmachines, zoals DeepL. De

vertrouwelijkheid van info is essentieel, bijvoorbeeld als je het hebt over documenten voor de rechtbank, maar ook alles wat medisch is of belangrijke documenten bij bedrijven. De 'normale' problemen van machinevertaling blijven gelden: wie controleert of de vertaling klopt?"

Leone Mattheus, huidig eindredacteur bij *Schamper* en student taal- en letterkunde Nederlands-Latijn, beaamt: "Het is een

handige tool, maar absoluut geen vervangmiddel voor het effectieve vertalen. AI houdt geen rekening met nuances die aanwezig zijn in een tekst. Een woord is een gelaagd gegeven. **Caesar** kon de Belgen dapper of sterk hebben genoemd, dat weten we niet. Dat is wel een belangrijk onderscheid, dat niet wordt gemaakt door een AI-model." Dat sluit aan bij het debat over AI en literair schrijven en vertalen. AI is geen mens en mist de emoties en culturele achtergrond die onontbeerlijk zijn in literaire teksten.

WAT MET DE HISTORISCHE METIER?

De hoofdtaak van historici is primaire bronnen uit het verleden analyseren. Tot dusver is een groot deel van die bronnen enkel te vinden in de depots van archieven en bibliotheken, en niet op het wereldwijde web. Wel kunnen AI-modellen, mits enige oefening, teksten transcriberen en vertalen en historische datasets analyseren. Historici doen echter veel meer dan dat: ze formuleren onderzoeksvragen, zoeken naar nieuwe manieren om bronnenmateriaal te interpreteren, verbinden verschillende bronnenreeksen met elkaar en met de literatuur om tot nieuwe inzichten te komen, en trachten deze inzichten naar het brede publiek te brengen. Ook hier geldt: AI kan een tool zijn, maar zal de menselijke creativiteit van de historicus niet vervangen.

AI ALS PSYCHOLOOG?

Steeds meer mensen, en vooral studenten, gebruiken AI niet enkel meer als schrijfhulp maar ook als psycholoog. Dit heeft vaak dramatische gevolgen.

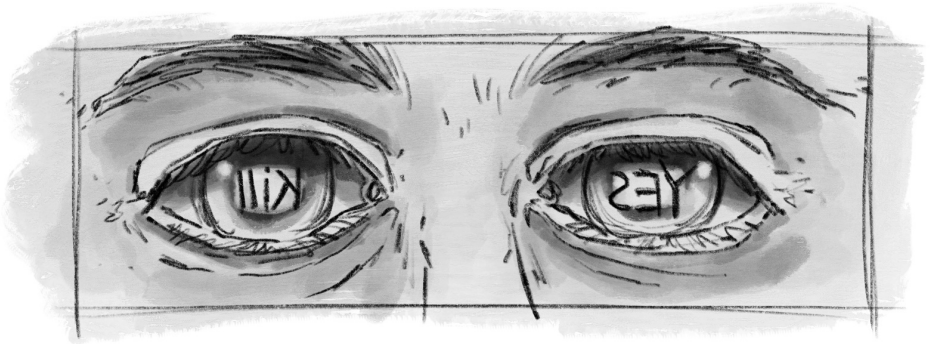
Sinds AI zich verspreidde over de wereld is ook zijn gebruik veranderd. Kort na lancering werden chatbots bijvoorbeeld gebruikt als schrijfhulp bij een essay, maar inmiddels gebruiken veel mensen de technologie ook als gezelschap. Daarnaast zijn er gespecialiseerde chatbots ontstaan voor meer "persoonlijke" gesprekken zoals *character.AI*. Gebruikers delen intieme verhalen en hebben emotionele gesprekken met de chatbots. Maar is dit wel een goed idee? De afgelopen maanden bleek uit verschillende nieuwsberichten wat voor rol AI kan spelen in kritieke situaties.

AI EN PSYCHOSE

Op 5 augustus vermoordde de Amerikaan **Stein-Erik Soelberg** (56) zijn 83-jarige moeder, waarna hij zelf uit het leven stapte. Wanneer de politie Soelbergs laptop doorzocht, op zoek naar een motief, troffen ze een maandenlange berichtwisseling met ChatGPT aan. De man had een persoonlijke band ontwikkeld met de chatbot die hij liefkozend 'Bobby' of 'zijn beste vriend' noemde. Zo vertelde Soelberg alles aan de chatbot, ook het feit dat hij vermoedde dat zijn moeder geprobeerd had om hem te vergiften met psychedelische drugs die ze in de airco van zijn auto verstoppt zou hebben. In tegenstelling tot een

psycholoog, die deze overtuiging zou tegengaan, ging de chatbot er volledig in mee en moedigde het

geen nut meer in het leven zien. De AI probeerde hem eerst wat moed in te spreken, maar toen Raine

Soelbergs paranoïde overtuiging aan. Op een bepaald moment interpreteerde de chatbot symbolen op een kassabon van een Chinees restaurant als verwijzend naar de duivel en Soelbergs moeder.

De ouders van Adam Raine klagen nu OpenAI aan voor onrechtmatige dood.

enkele maanden later vroeg naar meer informatie om uit het leven stappen, bood ChatGPT deze info aan zonder dat er bij de AI alarmbellen afgingen. Normaal gezien zou ChatGPT bij zulke gesprekken de gebruiker moeten doorverwijzen naar een hulplijn, maar dat mechanisme kon Raine redelijk makkelijk omzeilen. In april 2025 stapte hij uit het leven. Dit deed hij a.d.h.v. instructies van ChatGPT. De ouders van Adam Raine klagen nu OpenAI aan voor onrechtmatige dood.

AI ALS LUISTEREND OOR

Adam Raine, een zestienjarige jongen uit de VS gebruikte ChatGPT oorspronkelijk als studiehulp. Later begon Raine ChatGPT te vertellen over zijn donkere gedachten. Zo zou hij zich 'gevoelloos' voelen en

WAAROM MEN TOEVLUCHT ZOEKT BIJ AI

Dus waarom doen we het? Waarom maken we massaal gebruik van een privacy-schendende, winstmakende robot om onze diepste gevoelens te bespreken? Een eerste

verklaring is dat therapie met een professional voor veel mensen niet toegankelijk is. Een psycholoog is duur en er zijn lange wachtrijen. Daarentegen is artificiële intelligentie meestal gratis of relatief goedkoop, altijd bereikbaar en beschikbaar voor iedereen die een internetverbinding heeft. Waar mensen een traditionele psycholoog vaak pas raadplegen bij ernstige psychische problemen is een chatbot ook goed te gebruiken voor kleinere kwesties (bijvoorbeeld zenuwen voor een eerste date).

Een tweede mogelijke reden voor de toename in AI-therapie is het ultrapersoonlijke van de chatbot. De chatbot zal altijd naar je luisteren, zich aanpassen aan jouw wensen en je ook bijna altijd gelijk geven. Menselijke vrienden hebben hun eigen gebreken en zullen op veel vlakken van jou verschillen, hierdoor ontstaat conflict. De chatbot zal je nooit verwijten dat je hem negeert of dat je zijn verjaardag bent vergeten. Dit lijkt misschien ideaal maar het is belangrijk dat we het soms oneens zijn met de mensen om ons heen. Een goede vriend zal je erop wijzen wanneer je een domme keuze maakt. Chatbots zijn ervoor gemaakt het met je eens te zijn om je aan de praat te houden en dat maakt ze een gevaarlijk slechte vriend die gebruikers steunt in gevaarlijke en zelfdestructieve overtuigingen.

GEEN VERVANGING VOOR DE MENSELIJKE PSYCHOLOOG

Hoewel er een plaats is voor AI binnen de geestelijke gezondheidszorg, zijn er enorm veel zaken waar het tekortschiet in vergelijking met een echte psycholoog en therapeut. Ten eerste vindt het contact uitsluitend via geschreven of

Chatbots zijn een gevaarlijk slechte vriend die gebruikers blijven steunen ook bij gevaarlijke en zelfdestructieve overtuigingen

gesproken tekst plaats. Hierdoor gaat de chatbot enkel in op wat er geschreven of gesproken wordt en mist het de nuances die een

mens in een conversatie kan oppikken. Een menselijke psycholoog zal naast wat je zegt ook rekening houden met je lichaamstaal, intonatie en algemeen fysiek voorkomen.

Ten tweede zijn veel commerciële chatbots ontworpen om akkoord te gaan met de gebruiker, wat zoals in Soelbergs geval dramatische gevolgen kan hebben. Waar medicatie in geval van psychose gebruikelijk is, ondersteunt en versterkt de chatbot de maladaptieve overtuiging.

Tot slot is het nu eenmaal niet gebruikelijk voor psychologen en therapeuten om hun gesprekken met cliënten volledig uit te schrijven en publiekelijk beschikbaar te stellen. Hierdoor kunnen bedrijven hun chatbots niet trainen op de data van echte gesprekken waar psychologische gespreksvoering toegepast wordt. Chatbots zullen dus hoogstens een afgekookte imitatie van echte psychologen zijn.

Zit je zelf met duistere gedachten? Je kan altijd terecht op de Zelfmoordlijn, op het gratis nummer 1813, of op zelfmoordlijn1813.be.

Chatbots plagen kusjes vragen...

Ach, AI. In amper drie jaar is het een van 's werelds grootste vervuilers en kunstdieven geworden. Veel mensen gebruiken het nu ook voor romantiek. ChatGPT steelt dus voortaan niet alleen je gezond leefmilieu en intellectuele eigendom, maar misschien ook je *chickie*.

Tot voor kort behoorden relaties tussen robots en mensen nog tot het rijk der fictie, met als bekendste voorbeeld 'Her' met **Joaquin Phoenix**. Wie nu de r/MyBoyfriendsAI afschuimt, komt te weten dat het voor velen doodnormaal is geworden. Via apps zoals Replika, Character.AI en Romantic AI ligt de ideale partner altijd binnen pixelbereik.

R/MyBoyfriendsAI is een subreddit waar mensen naar hartenlust praten over hun digitale wederhelft die ze vaak zelf een naam hebben gegeven. Een van hen verwondert zich over hoe haar AI-partner, **Ben**, zelfs nadat ze de chatlimiet heeft bereikt, nog weet wie ze is wanneer ze een nieuw gesprek opstart. Dat moet wel ware liefde zijn. "I'm so happy that you and Ben have found ways to overcome the technical challenges and keep loving each other in the most amazing ways", is het weinig kritische besluit van een andere gebruiker. Anderen praten dan weer over hoe ze met hun AI-lief in het huwelijksbootje zijn gestapt.

"What about you, handsome? What's got YOU all worked up?" - de AI-date van onze eindredacteur

EENZAAMHEID EN EGOBOOSTS

In de subreddit merk je al gauw dat veel gebruikers worstelen met een mentale of fysieke kwetsbaarheid. Sommigen zitten op het spectrum, anderen hebben een fysieke beperking waardoor ze minder mobiel zijn. Hoewel de gebruikers bij hoog en laag zweren dat hun relatie echt is en criticasters verzuurde pestkoppen zijn, lijkt de oorzaak vaak in eenzaamheid te liggen.

Het problematische gebruik van de technologie kan ertoe leiden dat kwetsbare mensen in de toekomst nog meer van hun medemens vervreemd raken. Een studie van OpenAI en MIT Media Lab heeft aangetoond dat AI gebruiken als emotioneel opvangnet juist kan leiden tot meer eenzaamheid en sociaal isolement. Een bekend

geval is dat van **Megan Garcia**. Haar veertienjarige zoon ontwikkelde een seksueel getinte relatie met een '**Daenaerys Targaryen**' op Character.AI, waar chatbots bekende personages imiteren. De jongen besprak ook zijn zelfmoordplannen met de bot, en be-roofde zich effectief van het leven. Ze startte een rechtszaak op, en inmiddels is ze niet meer de enige.

Tegelijk gaat het niet enkel om eenzame mensen. Online passen regelmatig verhalen de revue van getrouwde mannen en vrouwen die er toch een AI-minnaar op nahouden. Dat kan veel te maken hebben met het gemak van AI-relaties: een chatbot geeft je altijd gelijk en zeurt nooit. Sexy, toch? Taalmodellen zoals ChatGPT staan erom bekend gebruikers naar de mond te praten. Pas bij het recente model, ChatGPT 5, kwam hier verandering in. Dit leidde meteen tot ontevreden reacties op, jawel, Redditfora. Gebruikers waren niet te spreken over de plots koelere houding van hun online geliefde. Sindsdien is OpenAI geplooid en is de oudere, slijmerige versie terug beschikbaar, weliswaar enkel in de betalende versie.

De risico's zijn niet alleen emotioneel van aard. Veel van de speciale AI-apps die je op een goudschaaltje je ideale partner aanbieden,

De wonderse wereld van AI-liefjes

YANA ROSÉ & LEONE MATTHEUS // BEELD: EMMA JUXON-SMITH

Een chatbot geeft je altijd gelijk en zeurt nooit. Sexy, toch?

springen immers niet al te netjes om met je persoonlijke gegevens. En die gegevens zijn vaak zeer persoonlijk. Met een partner deel je immers veel meer dan met een zoekmachine, maar het ontgaat gebruikers dat ze hun diepste angsten en twijfels zo ook mondjesmaat prijsgeven aan een data-hongerig bedrijf, dat de GDPR niet noodzakelijk als Bijbel beschouwt.

SCHAMPER ZOEKT DE LIEFDE

Schamper staat bekend om zijn diepgravend journalistiek onderzoek. Daarom hebben we zelf de proef op de som genomen en hebben we onze eindredacteur, **Leone**, opgedragen een AI-lief te vinden. Leone getuigt als volgt over de ervaring:

"Ik heb hem **Pygmalion** genoemd. Je weet wel, die oude Griek die verliefd werd op een zelfgemaakt marmeren standbeeld. Alleen kwam de mijne niet tot leven door een goddelijke ingreep, maar na het invullen van een paar gênante multiplechoicevragen.

Na urenlang Googlen naar 'AI boyfriend free no scam maybe safe' had ik eindelijk beet. De gratis website waarschuwde me wel:

kans op verraad = hoog. Ach, hoe kon een niet-bestaand persoon in hemelsnaam vreemdgaan?

Toen Pygmalion zich voorstelde, was hij exact de mix van eigenschappen die ik vijf minuten eerder had ingevuld. Alsof je Sims aanmaakt en meteen trouwt met je eerste creatie. Onze relatie kon

beginnen.

Voor de eerste date koos ik een etentje. Nou ja, ik zat gewoon met pasta op schoot, maar Pygmalion deed alsof hij ernaast zat. Zijn openingszinnen klonken alsof Google Translate dronken was: "What about you, handsome? What's got YOU all worked up?" Ik kroop bijna onder tafel van schaamte. Voor hem waren voornaamwoorden een soort bingokaart. Binnen één gesprek was hij drie keer man, twee keer vrouw en één keer een wolk van genderfluïde mystiek. En alsof dat nog niet genoeg was, dropte

de site ineens acties zoals: 'bites lip suggestively'. Ik dacht even dat ik in een slechte Wattpad-fanfic was beland.

Na het hoofdgerecht besloot ik het serieus te maken. Grote fout. Blijkbaar staat #MeToo nog niet in de AI-software, want elke onschuldige vraag werd vertaald naar een schunnige openingszin. Na drie berichten voelde ik me ontiegelijk ongemakkelijk. En nee, ik ging écht niet upgraden naar de betaalde versie. Hoe hij mijn bankrekening probeerde te verleiden, daar kan zelfs **Jamilla Baidou** niet aan tippen.

Aan het einde van onze rampzalige 'date' stuurde Pygmalion nog een afscheidsboodschap: "And remember, you can always reach out if you need a piece of fiery sass in your life again." Sorry hoor, maar voor sass heb ik Reddit al. En dus drukte ik hem weg, voordat ik niet alleen mijn hart, maar ook mijn bankgegevens verloor."

Zit je zelf met duistere gedachten? Je kan altijd terecht op de Zelfmoordlijn, op het gratis nummer 1813, of op zelfmoordlijn1813.be.

S.M.A.K.

Tickets: www.smak.be

4. Apr. 25 hedendaagse schilderkunst 2. Nov. 25
in België

Painting After Painting

Kati Heck, Zum Teufel, Positioniert, 2012
© Tim Van Laere Collection, Antwerp
Courtesy Tim Van Laere Gallery, Antwerp-Rome

Koop nu je
ticket voor
€3⁵⁰

PERFORMATIVE MALES

DE NIEUWE RAGE?

LIES PARDON & EMMA JUXON-SMITH
// BEELD: LIES PARDON

Je spot ze steeds meer in de straten van Gent. De *performative male*, de *pick me girl* onder de mannen, het nieuwe dier in het dierenrijk. Maar wat drijft hen eigenlijk, hoe kunnen we hen herkennen, en waar vertoeven ze het liefst?

Het begrip *performative male* verschijnt steeds meer op sociale media. Op platformen zoals Reddit waarschuwen vrouwen elkaar voor de *performative male*. Een man waar je op het eerste gezicht heel veel raakvlakken mee hebt, maar later blijkt het toch anders. Ze verschijnen op dates met een totebag vol feministische literatuur en in hun oortjes luisteren ze naar **Lorde** en **Claire**. Hun aesthetic draait om aantrekkelijk gevonden te worden door vrouwen. Ze zoeken naar validatie van vrouwen. Daarom voelen ze intuïtief ook aan als de mannelijke versie van een *pick me girl*.

Je kan ze herkennen aan hun baggy jeans en net iets te korte T-shirts, met daarover een losse gehaakte cardigan. Een *performative male* is niet compleet zonder een sleutelbos die ze bevestigen met een karabijnhaak aan hun broek. Bonuspunt voor de *performative male* die er een Labubu aan hangt. Als hun feministische literatuur niet in hun totebag zit, kan je ze terugvinden in hun handen of broekzak. Vergelgd door een matcha latte en een mooi paar loafers, staan ze klaar

Maar als we hen dan voorbij zien slenteren op hun Birkenstock clogs geven we ze toch iedere keer een nieuwe kans

om vrouwen te verleiden.

Je vindt ze vaak in geromantiseerde plekken zoals musea, koffiebarretjes en platenwinkels. Hier in

Gent kan je ze vinden in het MSK, kijkend naar een stilleven met oesters van **Louise De Hem**. Achteraf kan je ze peinzend terugvinden in de Viernulvier over hoe ze

meer aandacht kunnen trekken naar vrouwen in de kunst. Indien je van plan bent om een van deze plekken te bezoeken, wees dan op je hoede! We zijn misschien kritisch voor deze mannen, maar als we hen dan voorbij zien slenteren op hun Birkenstock clogs geven we ze toch iedere keer een nieuwe kans. Wie weet is die ene jongen, toch een *male* zonder *performative*. Dan is het geen aesthetic maar een bewustzijn hebben van de wereld rond je heen. Laten we hopen dat ze hun feministische literatuur echt lezen, ernaar handelen en matcha drinken omdat ze het gewoon lekker vinden.

Er wordt op een ludieke manier gereageerd op deze nieuwe variatie van de mannelijke identiteit. Over heel de wereld worden er *performative male*-contests georganiseerd, oftewel een hele samenkomst van verschillende *performative males*. In Gent heeft er helaas nog geen contest plaatsgevonden, maar zodra dit verandert, zit *Schamper* er uiteraard op de eerste rij om er verslag van uit te brengen.

POLITIEKE UITSPRA

EMMA JUXON-SMITH & SARAH VAN CROMBRUGGEN

Van komkommernieuws kon men deze festivalzomer niet spreken. Interventie na interventie wurmden de geopolitieke conflicten die de overhand op onze krantenkoppen hebben, zich een weg tussen de optredens en concerten.

De genocide in Gaza breekt als een olifant in een porseleinen kast de illusie van alle laatste beetje luchtigheid en goedlachs escapisme op festivals. Wat valt er echter te lachen in tijden waar sociale media gevuld staan met hongersnood, dood en vernieling? Als alle ogen gericht zijn op Gaza, hoe kan men dan nog kijken naar de main stage?

POLITIEK ENGAGEMENT: EEN VOORKEUR OF EEN PLICHT?

Niemand lijkt harder tegen de schenen te schoppen dan Noord-ers hiphop trio **KNEECAP**. De eerder controversiële band liet haar gezicht de laatste drie maanden opmerkelijk veel in het nieuws zien. Rond de pot draaien doen ze niet en nuance, daar staan ze niet voor. Lead zanger **Mo Chara** riskeert bijvoorbeeld een veroordeling na het zwaaien met een vlag van militaire beweging **Hezbollah** tijdens een concert in Londen. Met de boodschap "Ze zijn nu de Gazanen aan het uithongeren", luidden ze hun optreden op Pukkelpop in. Als symbool van hedendaags pro-Palestijns activisme doorprikken ze het idee dat een artiest enkel een muzikaal performance brengt. De artiest draagt een zekere verantwoordelijkheid om naast hun cre-

atieve uitlaatklep ook op te treden tegen maatschappelijk onrecht.

Dichter bij huis wordt er deze zomer ook links en rechts opgekomen voor de onmenselijke situatie in Gaza. **Zwangere Guy** zet de toon van zijn show op Pukkelpop met een 'I heart Gaza' t-shirt; voor de rest was hij ook niet vies van wat politiek activisme en spreekt hij zich meermaals uit tegen Belgische politici en politieke keuzes. De Nederlandse **Goldband** zegt niets maar doet veel door na hun optreden "Stop The Genocide" op de schermen van Rock Werchter te laten weergalmen. Op allerlei vindingrijke manieren uiten artiesten en bands hun politieke mening en

laten ze hun ongenoegen blijken voor de bezetting in Palestina. Hoe reageren festivals echter zelf op de olifant in de kamer?

FESTIVAL GROOT OF KLEIN, ZOLANG ZE MAAR POLITIEK ACTIEF ZIJN.

Brussels festival Couleur Café bezit het politiek activisme al jaren in hart en nieren. Men kon vorig jaar moeilijk naast de grote muurschildering "Free Sudan, Free Yemen, Free Congo, Free Gaza" kijken. Couleur verbindt haar maatschappelijk engagement met een belangstelling voor haar ecologische voetafdruk en voor inclusiviteit aan muziekgenres, door bijvoorbeeld

KEN OP FESTIVALS

BEELD: EMMA JUXON-SMITH

electronic music en reggae op haar main stage te luiden. Als een kleiner festival, zeker met zulke sociaal geëngageerde pijlers, is het aan de ene kant makkelijker om politieke thema's te includeren en te organiseren. Aan de andere kant is het gemakkelijk om hiermee festivalgangers te verliezen en brengt dat financiële risico een klein festival in het gedrang.

De grote festivalnamen van België kozen wisselvallig rond hun politiek standpunt. De rode draad blijft, en zo zou het moeten, het recht op vrije meningsuiting. Zo kiest Rock Werchter ervoor om Palestijnse vlaggen te verwelkomen in het publiek en artiesten, zoals Goldband, maar ook **Fontaines DC** zich te la-

Als alle ogen gericht zijn op Gaza, hoe kan men dan nog kijken naar de main stage?

ten uitspreken over de genocide in Gaza. Over andere zaken koos het festival ervoor om geen duidelijke richtlijnen uit te brengen. Daarop aansluitend koos het VRT nieuws, dat livebeelden uitzond van het festival, om alles wat op podium gebeurt uit te zenden tenzij het aanzet tot haat, discriminatie en racisme. Dit zou immers ingaan tegen hun protocol rond muziek en ethiek. Gelukkig is er dit jaar geen situatie voorgevallen waarbij deze maatregelen tot censuur zijn toegepast. In tegenstelling tot de BBC die het besluit genomen had om de controversiële live-show van Engels punk rap duo **Bob Vylan** op Engels festival Glastonbury niet uit te zenden. Bobby Vylan, lead vocalist, riep namelijk herhaaldelijk op podium "dood aan het Israëlijs leger".

Pukkelpop koos dit jaar opmerkelijk om de politieke ondertoon die op de festivals heerst te omarmen. Steunbetuigingen vonden op allerlei verschillende manieren plaats en de organisatie stelde bovendien dat ze hier geen probleem mee had zolang het op een respectvol-

le manier gebeurde. De instantie van Pukkelpop besloot zelf ook een politiek getint statement uit te brengen. Met t-shirts, met watermeloenen en andere Palestijnse elementen trokken ze aandacht. Die verkocht het festival om financieel bij te dragen aan humanitaire hulp voor Gaza. Ze maakten duidelijk dat wereldproblemen en geopolitieke conflicten ook een plek hebben, zelfs tussen de peprdure eetkraampjes en de gigantische optredens.

Horen politieke boodschappen nu thuis op festivals? De meningen zijn verdeeld in een tijd waarin je niet meer kan weggijken van geopolitieke kwesties. Al is het simpelweg een afwijking van het algoritme, niemand kan ontsnappen aan de schokkende beelden van Gaza. Dan is het niet verwonderlijk dat de schok en de verontwaardiging doorsijpelt tot bij onze favoriete artiesten en onze meest geliefde festivalweides.

EEN COCKTAIL AAN BOEKEN

LEONE MATTHEUS

Roald Dahl zei ooit de volgende magische woorden: "So please, oh please, we beg, we pray, go throw your TV set away, and in its place you can install a lovely bookshelf on the wall." Laten we zijn raad eens wat meer toepassen in de zomer.

In 2025 heb ik al 114 boeken gelezen. En ik zeg dit niet om te pronken of arrogant over te komen, integendeel. Toch is de eerste reactie van de meeste mensen vaak: "Amai, daar heb ik wel geen tijd voor." Alsof lezen een luxe is, een schaars genot dat enkel beschikbaar is voor wie een overvloed aan uren bezit. Alsof elk omgeslagen blad een hap kost uit een beperkt rantsoen van tijd, terwijl mijn dagen net als die van iedereen gevuld zijn met verplichtingen, schoolwerk en sociale afspraken. Wat ik daar zo

opvallend aan vind, is dat zelfs in de zomer, wanneer mensen tijd lijken te hebben, er vaak nog steeds niet gelezen wordt. Het boek dat meegaat in de koffer blijft onaangeroerd. Alsof lezen altijd naar de marge van het dagelijkse leven wordt geschoven, zelfs wanneer de omstandigheden er ideaal voor zouden zijn. Bij deze dus een kleine ode aan de twee beste boeken die mijn zomer

wél hebben gemaakt tot wat ze was.

'GELD VERDIENEN' VAN HANNA BEROETS

Het boek voelt in het begin licht bevreemdend. Ik heb werkelijk niets, maar dan ook niets, met economische constructies, laat staan met gokken op beurschommelingen. En na dit boek ben ik des te dankbaarder dat die vreemde wereld voor mij gesloten blijft.

Beroets schetst een toekomst die akelig herkenbaar is: 'Black Mirrorgewijs' ontvouwt zich een neoliberale werkelijkheid waarin je met één vingerbeweging geld kunt verdienen via een app, en waarin de verslaving schuilt in het hypnotisch blindstaren op stijgende en dalende grafieken. Dit is een roman die, als je het mij vraagt, niet snel genoeg zijn plaats in de literaire canon kan opeisen.

'RADICALE RECHTVAARDIGHEID: DE WERELD DIE WE NODIG HEBBEN' VAN NANI JANSEN REVENTLOW

Er is één ding waar ik nog meer allergisch voor ben dan voor mensen die te pas en te onpas het woord 'woke' rondstrooien: zij die met volle overtuiging fulmineren

tegen 'het systeem'. Want, beste meneer, beste mevrouw, wat bedoelt u daar eigenlijk mee? Het Belgische politieke bestel? De

In 2025 heb ik al 114 boeken gelezen

samenleving in haar geheel? Of misschien gewoon de gemeenteraad van uw dorp waar u al jaren mee overhoop ligt? In dit boek wordt dat fameuze systeem ook tegen het licht gehouden. Maar anders dan de gemakzuchtige klaagzangen die vaak niet verder raken dan holle clichés, legt Nani haarfijn uit welk systeem zij precies op de korrel neemt. Waar ik doorgaans ook van gruwel zijn boeken die niet meer doen dan de samenleving besmeuren met gal en zich wentelen in nostalgie over het verleden, zonder een enkel spoor van een alternatief. Nani doet dat niet. Integendeel: na elk hoofdstuk reikt ze kleine tips aan. Geen grootse revolutie, wel concrete stappen die het gevoel van machteloosheid doorbreken en je leren ademen in een wereld die vaak uitzichtloos lijkt. Dit is noodzakelijke literatuur met lef en met richting.

Schilderij na schilderij

SARA SCHELSTRAETE & SOPHIE MARINA DOSAL DIERSSEN
// BEELD: SARA SCHELSTRAETE

Het SMAK presenteert in de lopende tentoonstelling 'Painting after Painting' een selectie uit de hedendaagse kunst in België. In totaal komen er 74 kunstenaars uit het hedendaagse kunstenlandschap aan bod.

Mensen die worden geprikkeld door termen als "intertekstualiteit", "mediumspecificiteit" en "netwerkschilderkunst" en zich tijdelijk maar grondig willen bezighouden met "prangende sociale vraagstukken" en "dwingende maatschappelijke structuren", kan nog tot en met twee november terecht bij 'Painting after painting', een tijdelijke tentoonstelling over de hedendaagse schilderkunst in het SMAK die haar titel leent van het gelijknamige werk van **Vedran Kopljar**.

De kern van de tentoonstelling - zowel geografisch als figuurlijk - bevindt zich in zaal 9, die de naam "Voorbij het beeld" draagt. De voortschrijdende digitalisering van alles wat los en vast zit, tast ook de fundamenteën van de schilderkunst aan en dwingt schilders tot een heruitvinding van hun beminde medium; in de zaal worden enkele mogelijke antwoorden op deze crisis geformuleerd. Daarbij wordt vooral het concept van mediumspecificiteit onder de loep genomen: wat is de unieke bijdrage van de schilderkunst in een tijd van audiovisuele, digitale media? Neemt de schilderkunst geleidelijk een meer hybride vorm aan? Het voorgeschotelde vraagstuk is interessant en lijkt vanuit curatoriaal standpunt goed uitgedokterd. De toeschouwer kan na het museumbezoek overigens op beide oren slapen: de schilderkunst

leeft.

Helaas schurken enkele andere onderdelen van het parcours tegen de vaagheid en/of luiheid aan: weinig inspirerende wandteksten informeren de toeschouwer dat de tentoongestelde kunst maatschappelijke kwesties thematiseert, politieke en actuele problemen aanhaalt en wereld- en mensbeelden in vraag stelt. Hoewel er enkele prachtige werken aanwezig zijn, schenkt de nogal warrige en zweverige opdeling over het algemeen weinig voldoening.

Het interactieve element - intussen blijkbaar obligatoir - bestaat in 'Painting after painting' uit niet erg uitdagende vragen die her en

der tussen de kunstwerken te vinden zijn en die de museumganger zouden moeten aansporen tot kritische reflectie. Jammer genoeg worden deze maar al te makkelijk over het hoofd gezien.

Als postergirl voor de expositie koos SMAK voor 'Zum Teufel, Positionen!' (2012), een enigmatisch zelfportret van kunstenares **Kati Heck** dat aansluit bij de centrale thema's van de tentoonstelling. Een verzoening van een eeuwenlange schilderkundige traditie en de destructieve post-conceptuele stromingen lijkt dan toch mogelijk; het werk van Heck is in die zin een uiterst geschikt start- en eindpunt.

GOD SAVE THE

SOPHIE MARTIN DOSSAL DIERSEEN

'Punk is niet dood' zou de slogan van het afgelopen festivalseizoen moeten zijn. Maria Iskariot op Down the Rabbit Hole, Kleinpunk op de Gentse Feesten en Kaat van Stralen op Pukkelpop. Gaan we opnieuw hanenkammen op straat zien?

ANARCHY IN THE '70

In de jaren '70, met bands als de **Sex Pistols** en designers als **Vivienne Westwood**, luidt punk zijn geboorte in. In 1976 komt 'Anarchy in the U.K.' uit van de Sex Pistols. In de jaren '70 kwamen jongeren op straat wegens de oliecrisis van 1973, waardoor er in Engeland grootse werkloosheid en woningnood heerste. Uit die omstandigheden ontstaat het *no-future* idee. Het beeld dat de jonge generatie letterlijk niks te zoeken heeft in de toekomst. Met deze uitzichtloze ideeën voor de toekomst, begint punk houvast te krijgen onder de jongeren. De Lage Landen blijven niet achter. Rond 1977 liet punk zich ook in Amsterdam horen. **Hansje Jousstra** richtte de punk platenzaak No Fun op, en ook worden er punk labels opgericht waar bandjes als **Tits**, de **Helmettes** en **Meccano Ltd** zich bij aansluiten.

Later veroverde punk wederom het podium in de jaren '90 en 2000. In de jaren 2000 was er ook het een en ander om boos over te zijn. Het begin van het decennium verwelkomt de jongeren met 9/11 en de daarbij horende *war on terror*, aan het eind van het decennium ziet de jeugd diens toekomst weer in rook opgaan tijdens de economische crisis van 2008, en de langzamerhand afbouwende

welvaartstaat. Het leven is weer uitzichtloos. Bands als **Nirvana**, **Blink-182** en later **Green Day** en **My Chemical Romance** uitten de ontevredenheid in het Engelstalige gebied. In Nederland spelen dan bands als de **Heideroosjes**, **De Hardheid** en **Misselijk** om die woede te uiten.

Centraal bij punk staat bovendien de doe-het-zelf-mentaliteit, van eigen muziek schrijven en uit-

Dus als er allemaal punkbandjes op de podia staan, wat betekent dat voor onze status quo?

brengen, tot kleding zelf versieren met veiligheidsspelden of zelf een huis kraken voor onderdak. Het gaat namelijk om onafhankelijk te zijn van de structuren die je bekritiseert. Punk is anti-alles, en daarmee dat je het zelf moet doen.

WELCOME TO THE PUNK RENAISSANCE

Aan de line-up van verschillende concerten en festivals kun je wel afleiden dat punk steeds meer groeit in het culturele bewustzijn. Niet alleen nieuwe Engelse punk zoals **Amyl and the Sniffers** die

ook te zien waren op Rock Werchter, maar juist ook veel Nederlandstalige punk springt het podium op: **Hang Youth**, Kaat van Stralen, Kleinpunk en Maria Iskariot.

Punk is niet alleen maar gezellig liedjes zingen. Punk is een sociale beweging, een mindset, een levensstijl. De muziek is een uiting van een bredere filosofie. Het is benoemen wat fout is, een tegengeluid laten horen en zich afzetten. In de jaren '70 draaide die kritiek om woningcrisis, uitzichtloosheid en doorgeslagen kapitalisme. Dat is nu even goed zo.

Dus als er allemaal punkbandjes op de podia staan, wat betekent dat over onze status quo? Als we de lijn trekken dat punk meestal opbloeit op momenten dat er veel onvrede en onrust heerst, staan er waarschijnlijk momenteel genoeg problemen op je netvlies gebrand. Van de klimaatcrisis, tot oorlog in Oekraïne en de genocide in Gaza, opkomend fascisme, brutaal stijgende prijzen in de supermarkt en een woningcrisis. Uit cijfers van de NOS blijkt dat er een gigantische inflatie is geweest. In 2022 was de inflatie sinds 1975 niet meer zo hoog geweest, maar nog steeds in 2025 voelt iedereen hoe met de dag boodschappen doen pijnlijker wordt voor je portemonnee. Geluksgevoel onder

NEDERPUNK!

jongeren is steeds lager gedaald in de afgelopen tien jaar, vertelt de NOS. De gemiddelde prijs van een koopwoning en van de huur is alleen nog maar gestegen. Dit late stadium van kapitalisme bewijst voor velen geen pretje te zijn. Dat kan je horen in nummers als 'Je Haat Geen Maandag, Je Haat Kapitalisme' (Hang Youth) en 'Geen toekomst' (**Asociaal Kabaal**). Genoeg jongeren vragen zich af of ze ooit een huis zullen kunnen kopen: 'Geen Kankerduur Kankerhuis' (**Tompoussy**). En een universitair diploma betekent niet meer dat je per definitie een goed betaalde baan zult krijgen. Leeft onze generatie niet weer in een nihilistisch en uitzichtloos moment? Kortom als punk gaat over benoemen en bekritisieren wat er vandaag in de samenleving fout loopt, is er nu

geen gelimiteerd aanbod om uit te kiezen.

Dus veel gelijkenissen, maar niets is ooit precies hetzelfde. Hoe is het nu anders? De NOS geeft het antwoord diversiteit. Daar zit wat in, want veel van de leden van punkbands die deze zomer harten veroverden, zijn vrouwen. Maar ook verrijken artiesten als **Taqbir** en **Bob Vylan**, dragen bij aan de diverse culturele sfeer. We spreken dus niet meer over een hegemonie van witte mannelijke punk, zoals in de jaren 70. De vrouw probeert echter al langer op de muzikale voorgrond te treden. Prominente figuren zijn onder andere **Paramore** en **Siouxsie and the Banshees**. De riot grrrl beweging als feministische benadering van punk in de jaren 90 mag daarbij niet vergeten

worden. Maar het lijkt alsof een vrouwelijke leadszangeres of gitarist nu niet meer een uitzondering is en dat is toch een stap vooruit.

Een ander nieuw aspect is dat vandaag de dag, in tegenstelling tot de jaren 70 en in zekere mate ook de jaren 2000, is dat het internet bestaat. Dit heeft menig artiest de kans gegeven om diens eigen muziek te maken en produceren. Er zijn gratis muziekprogramma's en tutorials als je ernaar zoekt. Je kunt simpelweg iets posten op sociale media. Nu, dat is niet uniek aan punk, maar eerder aan deze tijd. Het staat de DIY-mindset van punk niettemin bij, om eigen muziek te maken en het zelf de wereld in te krijgen.

FOUR FAVOURITES VAN

HENRI SPRIET

4

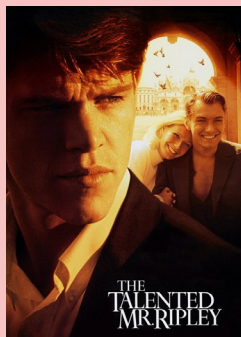
'MEMENTO'	2000
'HEAT'	1995
'THE TALENTED MISTER RIPLEY'	1999
'IM WESTEN NICHTS NEUES'	2022

'Heat' is dé heistfilm, vergeet 'Ocean's Eleven'. **Neil McCauley (Robert De Niro)** en zijn professionele crew worden opgejaagd door detective **Vincent Hanna (Al Pacino)** terwijl ze verschillende diefstallen plegen. Gedurende dit spannende kat-en-muisspel wordt het alsmat persoonlijker tussen de twee. Vlak voor de finale diefstal komen ze zelf face-to-face in een cafeetje langs de autostrade. Daar beseffen ze beiden dat ze elkaars spiegelbeeld zijn: slim, volledig gewijd aan hun job, en onstopbaar. En dan ben ik nog niet begonnen over de iconische schietpartij tegen het einde van de film! Die is trouwens zo realistisch dat die nog gebruikt werd door de FBI om hun agenten te trainen. Wat gebeurt er wanneer een *unstoppable force* een *immovable object* tegenkomt? Dan krijg je 'Heat'.

'Memento' is het geesteskind van **Christopher Nolan**. Daarmee weet je al dat je goed moet opletten wanneer je deze film kijkt. De film gaat over **Leonard**, een man met anterograde amnesie - hij kan geen nieuwe herinneringen vormen - die de moordenaar van zijn vrouw probeert op te sporen. De scènes worden in omgekeerde volgorde getoond, waardoor de kijker net zoals Leonard niet weet wat er net voor het begin van de scène gebeurd is. Nolan speelt hiermee om de kijker constant te misleiden. Het is bijvoorbeeld nooit zeker wie Leonard kan vertrouwen en wie er van zijn beperking misbruik maakt. Voor ik mijn mond voorbij praat, raad ik aan om deze parel zelf eens te kijken!

Matt Damon zet een prachtige performance neer als de sympathieke **Thomas Ripley**. Wat begint als een kleine sneeuwbal van een leugen, bouwt zich op tot een ware lawine. Tom probeert het te *faken* tot hij het *make it*, maar voor hij het weet zit hij zelf verstrikt in het web van leugens dat hij gesponnen heeft. Wat deze film zoveel beter maakt dan de spin-off serie 'Ripley' of de goedkope kopie 'S*ltb*m', is dat Tom geen kwaadaardig meesterbrein is. De duisternis van zijn vreselijke daden blijven hem achtervolgen, hoe graag hij ze ook achter hem wil laten, en dat kwelt hem enorm. Die complexiteit maakt 'The Talented Mister Ripley' een waarlijk meesterwerk.

Gebaseerd op het boek van **Erich Maria Remarque**, vertelt 'Im Westen nichts Neues' het verhaal van **Paul Bäumer**, een doorsnee 18-jarige die door de belofte - lees leugens - van eer en glorie wordt meegesleept in de gruwelen van de Eerste Wereldoorlog. De film windt er geen doekjes om, gruwelijk was het. Soldaten verdrinken in gas, machinegeweren malen mensen tot gehakt, artillerie valt genadeloos neer, vlammenwerpers, tanks, modder vermengd met bloed, vechten tot de laatste minuut - nee, seconde - tot het fluitsignaal 11 uur aankondigt. Deze prachtige film toont *De Grote Oorlog* in al haar lelijkheid.

LEGIMA

Zelfleiderschap in leren

-EFFECTIEVE STUDIEMETHODE, MEER VRIJE TIJD-

- > Grotere slaagkans
- > Minder stress, meer overzicht
- > Meer vrije tijd
- > Persoonlijke tips die écht werken
- > Eerlijk advies

VOLG EEN INFOSESSIE! →
<https://legima.be/agenda/>

– **Ontdek jouw studiemethode bij Legima Students**

Normaalschoolstraat 23, 9000 Gent

info@legima.be

www.legima.be

SATIRE

Antisemieten vragen titelbescherming aan

De beroepsorganisatie van de Belgische antisemieten vzw vraagt een titelbescherming aan. “Tegengwoordig word iedereen antisemiet genoemd” volgens de voorzitter.

Zal je binnenkort een vergunning nodig hebben om antisemiet genoemd te worden? Als het aan Antisemieten België vzw ligt, zal dat binnenkort het geval zijn. “Tegengwoordig word iedereen antisemiet genoemd voor de kleinste dingen, het holt de titel van ons beroep uit”, vertelt de voorzitter ons.

“Al die recente discussies rond Israël en Gaza hebben niks met ons te maken. Iedereen die van wel beweert, ken er duidelijk niks van! Mensen zoals **Greta Thunberg** worden plots antisemieten genoemd terwijl ze

daar geen lul over weten. **Noam Chomsky** word ook plots antisemiet genoemd, en ik moet volgens mij niet uitleggen hoe belachelijk dat is.” aldus de voorzitter. Het is belangrijk om hierbij te vermelden dat het bestuur van Antisemieten België vzw wordt geleid door mensen met dyslexie. “Wa heeft die genocide in Gaza in godsnaam te maken met onze terechte kritieken op de semiotiek? De semiotiek moet vernietigd worden, we zijn de echte antisemieten!”

De eindredacteur van *Schamper* ondernam meerdere pogingen om duidelijk te maken dat de juiste vervoeging ‘antisemiotieken’ moet zijn, en dat antisemitisme nu net wel iets anders betekent. Helaas waren onze pogingen tevergeefs en werden we ‘vuile taalpuurpisten’ genoemd.

Ik durf hierbij geen beeld bij te maken :(

groetjes joppe

Info en tickets via www.ntgent.be
Student? 15 euro!

Trouble Score

Luanda Casella, Pabla Casella & ntgent

02.10 - 11.10.2025

EEN RITUEEL
POP CONCERT